БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 182(5074)
Вторник
Сентябриин
10
1946 он

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ССР Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Министрэй *ПРИКАЗ*

1946-оной сентябриин 8 № 43 Москва город

Советскэ армиин бронетанкова ба механизированнэ сэрэгүүд Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ фашистска Германиие ба империалистическэ Японииe бута сохихо хэрэгтэ гайхамшагта ехэ үүргые дүүргэбэ. Советскэ танкистнууд дайн байлдаанай газарнуудта жэшээлэшэгүй эрэлхэг зориг харуулһан ба Эхэ оронойнгоо үмэнэ өөрынгөө үялгые хүндэтэйгөөр дүүргэһэн байна.

Танкова ажаүйлэдбэриин эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, конструкторнууд ба инженернүүд сэрэгэй үеын хатуу хүндэ байдалда манай бронетанкова ба механизированнэ сэрэгүүдые түрүү зэргын танкнууд болон самоходно артиллереэр хангаһан байна.

Мүнөөдэр танкистнуудай Үдэрые һайндэрлэжэ байхадаа советскэ арад ба тэрээнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд болбол манай Эхэ оронииe баатарлигаар хамгаалагшад—советскэ танкистнуудые хаража баясана ба Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые бронетанкова техникээр хангаха хэрэгтэ танк-бүтээгшэдэй хэһэн габьяае тэмдэглэнэ.

Нүхэдүүд танкистнууд ба танк-бүтээгшэд!

Нүхэдүүд солдадууд, матросууд, сержантнууд ба старшинанууд!

Нүхэдүүд офицернүүд, генералнууд ба адмиралнууд!

Бүгэдэарадай һайндэр болохо танкистнуудай Үдэртэй дашарамдуулан таанарта мэндые хүргэжэ амаршалнаб.

Танкистнууд, конструкторнууд ба танкова ажаүйлэдбэриин бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ саашадаа советскэ армиин бронетанкова ба механизированнэ сэрэгүүдые оньһожоруулан һайжаруулха хэрэгтэ амжалтануудые туйлахые хүсэнэб.

Танкистнуудай Үдэрые тэмдэглэхын тула захирхамни хадаа:

Мүнөөдэр, сентябриин 8-да, Москва городой Улаан Талмай дээрэ дүрбэдэхи гвардейскэ Кантемировскэ танкова дивизиин дайшалхы марш хэхэ.

Манай Эхэ ороной столица—Москва ба союзна республиканuудай столицануудта артиллерийскэ хорин буудалгаар салют хэхэ.

Советскэ танкистнууд ба танк-бүтээгшэд мандаха болтогой!

Советскэ Зэбсэгтэ Хүсэнүүд мандаха болтогой!

Хүсэн түгэлдэр Советскэ Союз мандаха болтогой!

ССР Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Министр
Советскэ Союзай Генералиссимус И. СТАЛИН.

Танкистнуудай үдэр--Бүгэдэарадай һайндэр

Ажалшадай депутадуудай Московско Соведэй баярай заседани

Сентябриин 7-до союзуудай Байшангай Колонно залда танкистнуудай Үдэрые һайндэрлэлгэдэ зорюулагдаһан ажалшадай депутадуудай Московско Соведэй баярай заседани партийна ба олониитын эмхи зургаануудай, сэрэгэй частьнуудай ба танкова заводуудай түлөөлэгшэдтэй хамта болобо. Заседани дээрэ алдаршаһан сэрэгшэд—Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай геройнууд тылэй ажалшад, дайшалхы машинануудые бүтээн гаргагшад хабаадалсаба.

Улаан бүдүүд дээрэ: «Советскэ Союзай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ба ажалшадай һайндэр—танкистнуудай Үдэр мандаха болтогой!», «Алдарта советскэ танкистнууд ба танк-бүтээгшэдтэ алдар соло!», «Бүгэдэниитын эб найрамдал ба арадуудай аюулгүйн байдалай найдамта тулгуури болохо Советскэ Союз мандаха болтогой!» гэһэн лозунгнууд бэшэгдэнхэй.

Заседаниин президиумдэ Советскэ Союзай Маршал С. М. Буденный, авиациин Маршал К. А. Вершинин, бронетанкова сэрэгүүдэй Маршал П. С. Рыбалко, ВКП(б)-гэй МК-гэй секретарь Б. Н. Черноусов, ВКП(б)-гэй МГК-гэй секретарьнууд Н. П. Фирюбин ба Н. Н. Данилов, ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ В. В. Кузнецов, танкова сэрэгүүдэй генерал-полковник М. Е. Катуков, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант Б. Г. Вершинин, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант Н. Ковалев, автомобильна ажаүйлэдбэриин Министр С. А. Акопов, алдаршаһан танк-бүтээгшэд Социалистическэ Ажалай Геройнууд В. А. Малышев, Ю. Е. Максарев, И. М. Зальцман ба бусад байна.

Баярай заседаниие ВКП(б)-гэй МГК-гэй секретарь В. К. Павлюков нээбэ.

Хүндэлэлэй президиумдэ ВКП(б)-гэй ЦК-гэй политбюрое советскэ арадай агууехэ вождь нүхэр Сталин түрүүтэйгээр һунгаха гэһэн Советскэ Союзай Герой генерал-лейтенант И. Д. Васильевай дурадхалые сугларaад байгшад үни удаан замхашагүй овацяар угтаба. Зал соо «Нүхэр Сталин мандаха болтогой! Нүхэр Сталинда Ура!» гэһэн хашхаралдаанууд дуулдана.

Советскэ Союзай хоер дахин Герой бронетанкова сэрэгүүдэй Маршал П. С. Рыбалко элидхэл хэбэ.

—Бронетанкова ба механизированнэ сэрэгүүд Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда советскэ арадай түүхэтэ илалта дайшалан туйлахадань гайхамшагта үүргэ дүүргэһэн байна,—гэжэ нүхэр Рыбалко хэлэнэ.—Манай бүхы армитай хамта тэрэнэй түрүү зэргэдэ танкистнууд болбол Кавказска хаданuудһаа Альпанууд хүртэр, Сталинградһаа Берлин хүртэр алдарта замаар ябажа гараа. Советскэ арми ба тэрэнэй танкова сэрэгүүд болбол өөһэдынгөө илалтануудаар большевистскэ партида, агууехэ Сталинай полководческо гениидэ үялгатай байна

Нүхэр Рыбалко болбол Советскэ Союзай Генералиссимус нүхэр Сталинай хододоо анхаралаа табижа ба һанаагаа зобожо байһанай ашаар дайшалхы машинанууд оньһожоруулан һайжаруулагдаһан тухай, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда танкова ба механизированнэ сэрэгүүдэй хэһэн дайшалхы хэрэгүүд тухай хэлэнэ. Манай танкова ба механизированнэ сэрэгүүд сталинградска байлдаанда, Курск шадар, Корсунь-Шевченковскэ, Белорусска, Яссо-Кишиневско, Варшавска-Познаньска, Берлинскэ ба бусад операцинуудта онсо ехэ үүргэ дүүргэһэн байна.

Нүхэр Рыбалко болбол өөрынгөө элидхэлэй ехэхэн хубиие советскэ танкистнуудай дайшалхы мэргэжэлые улам саашадань нарижуулха ба танкова техникые хүгжөөхын асуудалнуудта зорюулба.

—Танкистнуудай гайхамшагта дайшалхы ябуулганууд болбол арад зоной сэдьжэ зүрхэндэ хододоо һанагдажа байха,—гэжэ нүхэр Рыбалко хэлэнэ.—Танкистнууд мүн саашадаашье бронетанкова ба механизированнэ сэрэгүүдэй хүсые бэхижүүлхэ, өөһэдынгөө сэрэгэй мэргэжэл шадабарииe дээшэлүүлхэ, Советскэ Союзай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй нэрэ хүндэ ба алдар солые үндэр дээрэ барижа ябаха юм гэжэ советскэ арад этигэхэ байна.

Нүхэр Рыбалко болбол Советскэ Союзай зэбсэгтэ хүсэнүүдые, алдарта танкистнуудые, алдарта коммунистическэ парти ба агууехэ илалтануудые эмхидхэгшэ Советскэ Союзай Генералиссимус И. В. Сталиниие амаршалжа өөрынгөө элидхэлые дүүргэбэ.

Баярай заседанида хабаадагшад агууехэ вождь ба полководец нүхэр Сталиниие хүндэлжэ нэрьемэ оваци хэнэ.

Алдарта советскэ танкистнууд ба танк-бүтээгшэдые Москва городой ажалшадай үмэнэһөө ВКП(б)-гэй МГК-гэй секретарь нүхэр С. А. Жолнин ба столицын залуушуул ба комсомолой үмэнэһөө ВЛКСМ-эй МГК-гэй секретарь нүхэр В. П. Гаврилов гэгшэд амаршалба.

Сугларагшадай айхабтар ехэ дэбжэлтэтэйгээр нүхэр И. В. Сталинда амаршалгын бэшэг абтаба.

(ТАСС).

ШЭНЭ ТАБАНЖЭЛ СОО ТАРИГДАХА ТОҺОТО КУЛЬТУРАНУУД

Шэнэ табанжэл соо тоһото культурануудые ургуулха тушаа хэмжээ ябуулганууды зохёохо хэрэгтэ зорюулагдаһан заседани ССР Союзай Газартаряалангай Министерствын техническэ соведтэ болоһон байгаа. Энээн тухай элидхэлые хүдөө ажалай наукануудай доктор И. А. Минкевич гэгшэ хэбэ.

Тоһото ургамалнууд хадаа манай орон дотор таригдажа байһан бүхы техническэ культурануудай тарилгын талмайн орой хахадыень шахуу эзэлхэ болоно. Шухала районуудые немецүүдэй саг зуура эзэлээд байхада, энээнэй тарилга хороһон байгаа. 1945 онһоо хойшо энэ ажал дахяад һэргэбэ. Шэнэ табанжэлэй эсэс багта тоһо болбосоруулха ажаүйлэдбэри болбол 880 мянган тонно ургамалай тоһо үтэжэ байха ёһотой. Тэрэнь 1940 онойхидо орходоо 175 мянган тонно тухай үлүү болохо юм.

Тоһото культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ бодото хэмжээнүүд хараалагдаба. Научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай туршалга ба түрүү колхозуудай дүй дүршэл хадаа наран сэсэгэй ургасые нилээд ехэ болгохо аргатай байһыень гэршээнэ.

Шэнэ табанжэл дотор ажаүйлэдбэридэ хэрэгтэй техническэ тоһо үгэдэг культурануудые ургуулха ябадал нилээд ехэ болохонь гэбэл: лён—кудряш, клешевина, ляллеманци, перилла ба бусад. Рыжик болон мүн соя, арахис, кунжут, сафлор гэхэ мэтын үнэтэ культурануудай тарилга үргэдхэгдэжэ болоно.

(ТАСС).

Шэн габьяата ажалай түлөө

Сентябриин 2-ой үдэшэ болоһон уһанзамайхидай суглаан дээрэ пароходствын эрхим хүдэлмэришэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэ «1941—45 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хэһэн шэн габьяата ажалай түлөө» гэһэн медаль 21 хүндэ барюулагдаба.

ВКП(б)-гэй Обкомой XXIY пленум тухай

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Сентябриин 5—7-до ВКП(б)-гэй Областной комитедэй ээлжээтэ XXIV пленум болобо. Пленум болбол удаадахи асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ гэбэл:

1 «Правда» газетэдэ статья толилогдоһонтой ба ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой хүдэлмэриин дутуу дунданууд тухай ВКП(б)-гэй ЦК-гэй бригадын тоболлолтой дашарамдуулагдан ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1946 оной августын 17-ой тогтоол. (элидхэлшэ нүхэр Кудрявцев).

2. «Партиин ургалта тухай ба партийно-эмхидхэлэй болон ВКП(б)-гэй зэргэдэ шэнээр орогшодтой партийно-политическэ хүдэлмэринүүдые шангадхаха тушаа хэмжээнүүд тухай» ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол (элидхэлшэ нүхэр Лобсанов).

Зүбшэн хэлсэһэн асуудалнууд тушаа зохихо шиидхэбэринүүд абтаба. Пленум тэрэшэлэн удаадахи эмхидхэлэй асуудалнуудые шиидхэбэ гэбэл:

националистическэ удхатай ехэхэн политическэ алдуу эндүү хэһэн ба советскэ идеологиие хазагайруулһан, ябадалда либеральнаар хандаһанайнь түлөө ВКП(б)-гэй Обкомой пропаганда ба агитациие эрхилхэ секретарь нүхэр Б. С. Санжиев гэгшые хүдэлмэриһөөнь гаргаһан ба ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой ба пленумэй членүүдэй составһаа гаргаба;

хүдэлмэреэ ябуулжа шадаагүй байһанайнь түлөө нүхэр К. Н. Язковые секретариин орлогшо ба малажалай таһагые даагшын тушаалһаа, мүн тэрэшэлэн ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой членэй уялгаһаа сүлөөлбэ;

Бурят-Монгол АССР-һээ гаража ошохо болоһонтойнь дашарамдуулан нүхэр М. З. Брауде гэгшые ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой ба пленумэй членэй уялгаһаа сүлөөлбэ;

ВКП(б)-гэй Обкомой пропаганда ба агитациие эрхилхэ секретаряар ба ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой членээр нүхэр А. Я. Казаков гэгшые һунгаба.

ВКП(б)-гэй Обкомой секретариие загаһанай ажаүйлэдбэриин талаар орлогшын хүдэлмэриһөө сүлөөлжэ, ВКП(б)-гэй Обкомой секретариие малажалай талаар орлогшоор (тэрэ хадаа малажалай таһагые даагша) нүхэр И. И. Логушкин гэгшые батална.

ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой членээр ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой секретарь нүхэр П. И. Култышев гэгшые ба ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой членүүдэй кандидадуудаар Обкомой секретариие малажалай талаар орлогшо нүхэр И. И. Логушкин ба ВКП(б)-гэй Обкомой эмхидхэлэй-инструкторска таһагые даагша нүхэр А. У. Модогоев гэгшэдые һунгаба.

* * *

ВКП(б)-гэй Обкомой XXIV пленумэй хүдэлмэри тухай материалнууд манай газетэдэ тунхаглагдаха байна.

Абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэбэ

Городок городой заһабариин-механическа заводой залуу стахановецуудай дунда социалистическэ мүрысөөн үдэр бүри үргэнөөр дэлгэрнэ. Тус заводой электроцехын нүхэр Карасевай бригадынхид августынгаа программые 125 процент дүүргэхэбди гэһэн уялга абажа социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон юм. Эдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, августынгаа үйлэдбэриин даалгабариие 160 процент дүүргэбэ. Бригадын эрхим стахановецууд Анисимов, Кораев ба Власов гэгшэд нормоо 150—200 процент дүүргэнэд.

Ф. БОМШТЕЙН.

Ангай ажалай совхоз

Манай республикада «Ан үсхэбэрилгын Забайкальска совхоз» гэжэ шантар хара үнэгэ үсхэхэ ангай совхоз эмхидхэгдэхэ болобо. Тус совхоз хадаа Союз соо эгээн томо совхозуудай нэгэн гэжэ тоологдохо болоно. Эндэ 10.000 эхэ ба хэдэн зуун эрэ үнэгэд табигдажа үсхэбэрилэгдэхэ юм.

Мүнөө энэ совхозой тогтохо газар—Бойдоновой хүндыдэ барилгын хүдэлмэри эрхилэгдэжэ эхилээ. Мүнөө энээнэй барилгада 200.000 түхэриг үгтөө. Ерэхэ жэлдэ барилгань дүүргэгдэжэ, Союзай бусад совхозуудһаа үнэгэд асарагдажа, совхоз хүдэлмэриеэ эхилхэ байна.

Советскэ Союз дотор

КИРГИЗИИН ГАЙХАМШАГТА ПОЭДЭЙ НАҺАНҺАА НҮГШЭҺЭНҺӨӨ ХОЙШО 80 ЖЭЛ БОЛОХОНЬ

ФРУНЗЕ, (ТАСС). Киргизскэ бэшэгэй литературые зохёогшодой нэгэниинь болохо поэт Молдо Клыч гэгшын наһанһаа нүгшэһэнһөө хойшо 80 жэл болохоо байна.

СССР-эй Академи наукын киргизскэ филиалай литература ба историин институт энэ поэдэй зохёолые шэнжэлхэ ба бэшэһэн юумыень суглуулха тушаа ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа байна. Басаган ба хүбүүн гэжэ тэрэнэй эгээн түрүүшын зохёолой ба Киргизи тухай поэмын эхэ бэшэгынь олдожо абтаба. Арад зоной дунда тараһан нилээд олон зохёолнуудынь бэшэгдэжэ абтаа.

Институдай научна сотрудник Газабек Саманчин гэгшэ Молдо Клычын ажабайдал ба зохёохы ажал хэһэн тухай монографи бэшэжэ дүүргээ.

Киргизскэ гүрэнэй хэблэл энэ поэдэй зохёолнуудые суглуулжа, дэбтэр болгон хэблэжэ гаргахаар бэлдэжэ байна.

250 мянган дальбараа

АЛМА—АТА. Казахстанай шубуу үсхэбэрилхэ станцинуудта инкубационно сезон дүүрэжэ байна. Эдэ станцинууд мүнөө жэлдэ 250 мянгаһаа дээшэ дальбараануудые үгэһэн байна. Эдэнэй 140 мянган дальбараануудынь колхозуудта худалдагдаа. Мүнөө инкубацида үшөө 100 мянган үндэгэн бии.

Туйгарска ба Асакаровска станцинууд 100 мянган дальбараануудые инкубациһаа гаргажа һайн амжалтануудые туйлаба. Республикын бүхы колхозуудта шубуунай фермэнүүд байгуулагдажа байна.

(ТАСС).

МОСКВА. Калининай нэрэмжэтэ улица.
А. Барановой фото (ТАСС-эй фотохронико).

Татарида археологическа малталганууд хэгдэбэ

СССР-эй Академи наукын Н. Я. Маррын нэрэмжэтэ материальна культурын түүхые шэнжэлхэ институдтай хамтаржа, Гүрэнэй историческа музейн эмхидхэһэн археологическа экспедици Татарска АССР-тэ ошоһоноо Москвада бусажа ерээ.

ТАСС-эй корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө тус экспедициие хүтэлбэрилэгшэ историческа наукануудай доктор профессор А. П. Смирнов иигэжэ мэдээсэбэ:

—Булгары гэжэ город хадаа Волга мүрэнэй тэг дундуур X—XV зуун жэлнүүдтэ бии байһан болгарска хан-түрын столицань болоно. Энэ город хадаа угаа томохон худалдаа-наймаанай ба культурна центр байһан юм гэжэ бэшэһэн арабууд-аяншадай тэмдэглэлнүүд мүнөө хүртэр хадагалагдажа байдаг юм. Мүнөө тэрэ газартань эртэ урдын гүрэнэй столицын нэрые абаһан бишиихан тосхон бии байна.

Энэ райондо археологическа хүдэлмэри 1938 ондо эхилээ һэн. Армянска колонидо хабаатай байһан христианска сүмын үлэгдэл олдоһон байгаа. Манай экспедици урдын колониин байһан газарта малталга хэжэ үргэлжэлүүлээд, 100 тухай булашанuудые олобо, тэндэ алтан ба мүнгэн зүүдхэлнүүд, эд бүдэй таһархай торгон парча, утаһаар урлажа оёһон юумэнүүд бии байба.

Гансал арабуудай бэшэһэн дээрэһээ эли мэдэгдэхэ модон гэрнүүдэй үлэгдэлнүүд угаа һонирхолтой байха юм. Эндэ ажал хэжэ байһан элдэбын багажа зэмсэгүүд, шудхалгын формонууд олдобо, тэрэнь уралан дархалха ажалай бии боложо байһые гэршэлнэ. Хитадай фарфор, дунда-азиатска амһартанууд, ород шаазанхай бугаагууд гэхэ мэтын хариин гүрэнэй эдлэлнүүдэй ехэ байһан ушар хадаа, хэдэн олон оронуудтай тус городой холбоо барисаатай байһыень гэршэлнэ.

„КИРГИЗИ ШЭНЭ ТАБАНЖЭЛЭЙ ЖЭЛНҮҮД СОО" ГЭҺЭН ВЫСТАВКЭ

ФРУНЗЕ. (ТАСС). Эндэ СССР-эй наукануудай Академиин Киргизскэ филиалаар эмхидхэгдэһэн, Киргизскэ ССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табанжэлэй түсэбтэ зорюулагдаһан выставкэ нээгдэбэ.

Угаа ехэ залай ханануудай нэгые республикын рельефнэ карта эзэлнэ. Тэрээн дээрэнь шэнэ барилганууд—заводууд, шахтанууд, электростанцинууд ба бусад обьектнүүд оруулагданхай.

Байгаалиин баялигай бүлэгтэнь Киргизиин газарай баялигуудта байгаа ашагта малтамалнууд: нүүрһэ, нефть, хомор металлнууд, гипс, марганец харуулагдаһан байна.

Транспортын ба хэлхеэ-холбооной хэрэгсэлнүүдэй хүгжэлтэдэ нилээд һуури үгтэнхэй. Энэ таһаг соонь республикын столицые Иссык-Кульска областьтой холбохо үндэр хада уулатай газараар табигдаха түрүүшын түмэрзамай шугамай макет харуулагдана.

Энергетикын хүгжэлтэ болбол дайнай жэлнүүд соо Ехэ Чуйска канал дээрэ баригдажа эхилһэн Аламединскэ ба Ворошиловска томонууд гидроэлектростанцинуудай македүүдээр харуулагдана. Энэ жэлдэ эдэ станцинуудай хоердохи ээлжээнэйнь барилга дүүргэгдэхэ юм.

Хүдөө ажахыда хэдэн бүлэг харуулагдажа, табанжэл соо полеводство ба малажалай ургалтань плакадуд, диаграммануд ба зурагуудаар харуулагдаһан байна.

КОМСОМОЛЬСКО АЖАБАЙДАЛ

Хүдөөгэй залуушуулай бүхы хүсые үбһэ тэжээл бэлэдхэл ба таряа хуряалгада хандуулха

Колхоз, совхоз ба МТС-үүдэй комсомольско организацинуудай мүн ВЛКСМ-эй айкомуудай үмэнэ бүхы зүйлэй үбһэ тэжээл ба таряа хуряалгые жэшээтэйһайнаар үнгэргэхэһөө ондоо шухала зорилго мүнөө үедэ байнагүй.

Үбһэ хуряалгын эхилхэтэй хамта комсомольско олонхи эхин организацинууд бага бэшэ эмхидхэлэй хүдэлмэри хэһэн байгаа. Сэлэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой комсомолецуудай республикын бүхы залуушуулые үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ эдибхитэйгээр хабаадалсахые уряалһыень бидэнэр мэдэнэбди. Молотовой нэрэмжэтэ колхозой комсомолецууд өөһэд дээрээ даажа абаһан уялгануудаа дүүргэлтэ болгожо комсомольско залуушуулай бригада эмхидхээд, 1.500 центнерһээ үлүүтэй үбһэ тэжээл бэлэдхэхэһээ гадна залуушуулай үүсхэлээр 200 центнер силос дараһан ба 650 центнер набшаһа намаа суглуулһан байна. Тус организациин секретарь нүхэр Мункуев, комсомолец Жалсанов болон бусад сенокосилка дээрэ хүдэлмэрилхэдөө, үдэрэйнгөө нормые 120—150 процент хүртэр эрхим шанартайгаар дүүргэһэн байнад.

ВЛКСМ-эй обкомоор һайшаагдаһан молотовойхидой үнэтэ үүсхэлые республикын бусад комсомолецууд бүримүһэн һайшаабад. Бичурын аймагта үбһэ хуряалга дээрэ залуушуулай 25 звено эмхидхэгдээ. «Борец Октября» колхозой комсомолецууд ба залуушуул, комсомольско эхин организациин секретарь нүхэр Серявинагай хүтэлбэри доро 1.200 центнер үбһэ, 65 центнер набша намаа, 50 тонно силос бэлэдбэ.

Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Бухальцевай хүтэлбэрилдэг залуушуулай звено үбһэ тэжээл бэлдэхэ түсэбөө 115 процент дүүргээ. «Улаан Одон» колхозой машинист нүхэр Гомбоева 4 га сабшаха байһанаа ходоодоо 6 гектар сабшаа. Тэрэ хадаа 7 үдэрэй туршада 40 гектар үбһэ сабшаһан байха юм.

Заиграйн аймаг соо комсомольско-залуушуулай 11 звено эмхидхэгдээ. Тус аймагай 200 комсомолецууд энэ хүдэлмэридэ хабаадана. Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой залуушуул үбһэ бэлэдхэхэ түсэбөө 110 процент дүүргэбэ.

ВЛКСМ-эй обкомой шиидхэбэреэр августын 18-да үнгэргэгдэһэн комсомольско-залуушуулай республиканска воскресник эмхитэй гуримтайгаар үнгэржэ, эндэ 14.000 комсомолец хабаадалсаба. Энэ үдэртэ 1.989 гектар үбһэ сабшажа, 1.099 га дээрэхи үбһэн тармагдаха зуураа, 3.849 центнер һурилэгдэбэ. Мүн 1200 тонно силос дарагдаһан ба 3549 центнер набша намаа суглуулагдаһан байгаа.

Үбһэ тэжээл бэлдэхэ хүдэлмэри республика соомнай тиимэ гэшэгүй һулаар ябуулагдана. Яруунын, Кударын, Хориин, Хэжэнгын, Сэлэнгын болон бусад аймагууд үбһэ хуряалгаар ехэхэн гээгдэнэ. Мүн тэрэшэлэн Байкало-Кударын ба Бичурын аймагуудта энэ талаар гээгдэжэ ябаһан колхозууд олон бии.

Үбһэ тэжээлэй иимэ хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байһан ябадалда комсомолой айкомууд ба колхозно комсомольско эхин организацинууд ехэхэн зэмэтэй гээшэ. Юундэб гэхэдэ, комсомольско олонхи эхин организацинууд үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэнь партийна, советскэ болон газартаряалангай органуудта ёһотой туһаламжа үзүүлжэ шадаагүй байшоо. Жэшээнь Хэжэнгын аймагые абаад үзэе. Августын 20-до сабшалан хадалангайнгаа 50 процентые сабшаад, валова гаралгаар түсэбөө минил 19.5 процент дүүргээд байна. Теэд, ВЛКСМ-эй Хэжэнгын айком, тэрэнэй секретарь нүхэр Дугарцыренов ба бюрогой членүүд болбол үбһэ тэжээл бэлдэхэ түсэбөө дүүргүүлхэ тушаа зааханшье һаналаа табинагүй. Гэхэтэй хамта нүхэр Дугарцыренов болбол аймагайнгаа залуушуулай үбһэ ба таряа хуряалга дээрэ хэр зэргээр хүдэлмэрилжэ байһан тухай мэдэхэгүй байшоо.

Үбһэ хуряаха ба силос дараха түсэбөө үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөе эрхилхэ тушаа ВЛКСМ-эй Хориин, Яруунын Сэлэнгын ба бусад айкомууд юушье хэнэгүй гэхэдэ болохо байна. Тиимэһээ тус аймагуудай комсомольско эхин организацинууд энэ шухалын шухала хүдэлмэридэ өөһэдынгөө комсомолецуудые тон хангалтагүйгөөр элсүүлнэ. Ушар иимэһээ ВЛКСМ-эй айкомууд ба колхозно комсомольско эхин организацинууд болбол таряа хуряалгын хүдэлмэриие эрхилхэтэеэ хамта, үбһэ тэжээл бэлдэхэ ба силос дараха хүдэлмэридэ бүхы залуушуулые элсүүлжэ, колхоз бүхэндэ үбһэ тэжээл элбэг ехээр бэлдэхэ ябадалые хангаха хэрэгтэнь колхозуудайнгаа правленинүүдтэ ба газар таряалангай органуудта ехэхэн туһаламжа үзүүлхэ үүргэтэй болоно.

Комсомольско эхин организацинууд хадаа нэгэ хоер воскресник үнгэргөөд хүдэлмэреэ хизаарлаха ёһогүй. Харин бүхы комсомолецууд ба союзнабэшэ залуушуулые энэ хүдэлмэридэ эдибхитэйгээр хабаадуулжа, адуу малдаа үбэлэй сагта элбэг дэлбэгээр хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ, Бурят-Монгол республикые хүгжэнги малажалтай болгохо гэһэн ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй заабариие дүүргэлсэхэнь зайлашагүй болоно.

Республикын колхозуудай поли дээрэ таряа хуряалгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябуулагдажа байна. Зарим түрүү колхозууд гүрэндөө таряа талха тушаалга эхилбэ. Таряа хуряалгын ба хүдөө ажалай продуктнуудые бэлэдхэхэ хүдэлмэриин амжалтанууд хадаа имагта комсомолецууд ба союзнабэшэ залуушуулай эршэмтэй хүдэлмэриһөө дулдыдана. Эгээл иимэһээ партийна, советскэ ба газартаряалангай органуудтай хамта комсомольско эхин организацинууд ехэхэн харюусалгатай хүдэлмэри хэхэ байһаниинь мэдээжэ.

Таряа хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдтэ хэгдэһэн хүдэлмэриие хараад үзэхэдэ, манай олонхи комсомольско эхин организацинууд өөһэдынгөө зорилгонуудые зүбөөр ойлгожо энэ хүдэлмэридэ эдибхитэйгээр хабаадажа байха юм. Түнхэнэй аймагта таряа хуряалга дээрэ 150 комсомолец ба 300 шахуу союзнабэшэ залуушуул хабаадалсана. Тус аймаг соо имагта залуушуулһаа бүридэһэн 5 комбайнова агрегат таряа сохилгодо хабаадаха тула, мүн транспортна бригада эмхидхэгдэһэн байна. Аймагай бүхы колхозуудта таряанай гээлтэтэй тэмсэхэ шалгалтын пост имагта залуушуулһаа эмхидхэгдээ.

Заиграйн аймагай «III Интернационал» колхоздо таряа сохидог Курбын МТС-эй нүхэр Гатабоной хүтэлбэрилдэг залуушуулай агрегат үдэрэйнгөө нормые 110—120 процент дүүргэнэ. Тарбагатайн аймагай «Авангард» колхоздо ажалладаг комсомолка нүхэр Заряновна гэгшэ 0,75 га сабшаха байһанаа 0,85 га сабшана. 8 гектар таряа хуряаха байһан комбайнер нүхэр Шербаков гэгшэ 11—12 гектар хүртэр хуряана.

Энэ колхоздо комсомолец нүхэр Лиза Шербаковагай хүтэлбэри доро ниитэ-ойлгуулламжын хүдэлмэри һайнаар табигданхай. Бригада болон звено бүхэндэ показателиин самбар, монтаж, лозунг бии. «Дайшалхы хүүдаһанууд» удаа дары гаргаглажа, эрхим хүнүүдые Хүндэлэлэй Доскада бэшэдэг болоо.

ВЛКСМ-эй Мухаршэбэрэй, Тоориин, Заиграйн, Кабанскын ба Сэлэнгын айкомуудай хүтэлбэрилэгшэд колхозно комсомольско эхин организацинуудта халуун туһаламжа үзүүлдэггүй байхаһаа гадна, комсомолецуудайнгаа энэ хүдэлмэридэ хэр зэргээр хабаадажа байһаниие мэдэдэггүй байха юм. Комсомольско эхин организацинуудай хэһэн хүдэлмэридэ тэдэнэрэй баталһан шиидхэбэреэр бэшэ, харин бэлдэһэн үбһэ тэжээлэйнь хэмжээнһээ сэгнэлтэ үгтэхэ байна. Комсомольско организацинууд хадаа таряа хуряалга дээрэ эдибхитэйгээр хүдэлмэрилхэһөө гадна, таряанай гээлтэ хоролтодо орохо ябадалтай эрид шууд тэмсэхэ ёһотой.

Энэ талаар Байкало-Кударын аймагай Шерашевска эхин һургуулиин һурагшад ба пионернүүд жэшээтэ үүсхэл гаргаба. Августын 18-да тус һургуулиин һурагшанар хадаа багшанар нүхэд Березовская ба Капустина гэгшэд түрүүтэйгээр «Байкал» гэжэ колхозой поли дээрэ гаража, тэндэ гээгдэһэн колосуудые суглуулаад, 60 гаран килограмм сэбэр таряа талха колхоздоо тушааһан байгаа. Эдэнэр хадаа мүнөө үдэр бүхэндэ гаража, колос суглуулна. Энэ үүсхэлыень ВЛКСМ-эй обкомой бюро бүримүһэн һайшааһан бэлэй.

ВЛКСМ-эй айкомууд болбол Шерашевска эхин һургуулиин һурагшадай ба пионернүүдэй гаргаһан хандалга бэшэгые хаа-хаанагүй зүбшэн хэлсүүлжэ, энэ мэтын патриотическа хүдэлөөниие хаана-яанагүй дэлгэрүүлхэнь угаа шухала байна. Гэбэшье, энэ хүдэлмэриие хэхэдэ һургуулиин занятида ямаршье һаад тойбо хэхэгүй сагта ябуулха ёһотойбди. Колос суглуулха талаар эрхим жэшээ харуулһан пионерскэ отрядууд болон һурагшанарые шанда хүртөөхэ ба тэдэнэрэй дүй дуршэл тухай хэблэл газетэ болон радиогоор дамжуулха тон шухала. Энээниие комсомолецууд бэелүүлхэ зэргэтэй.

ВЛКСМ-эй айкомууд ба комсомольско эхин организацинууд болбол комсомольско-залуушуулай звенонуудай тариһан участок дээрэхи ургасые саг болзор соонь хуряажа абаха тушаа анхаралаа табиха үүргэтэй. Залуушуул хадаа өөһэдынгөө тариһан участок дээрэхи таряае хуряажа абаад, тэрэнэй результадые саг болзор соонь гаргахые хүсэжэ байнад.

Республикын олонхи МТС-үүдтэ залуушуулһаа бүридэһэн комбайнова агрегадууд эмхидхэгдэһэн байна. Тиимэһээ комсомолой айкомууд, МТС болон колхозуудай комсомольско эхин организацинууд болбол эдэ агрегадуудай таһалгаряагүйгөөр ажалай үндэр бүтээсэтэйгөөр хүдэлмэрилхэ тушаа анхаралаа табихань зайлашагүй.

Комсомольско эхин организацинууд хадаа таряа талха ба хүдөө ажалай бусад продуктнуудые бэлэдхэлэй пунктда зөөбэрилхэ тушаа ехэхэн хүдэлмэри хэхэ байһаниинь элитэ. Залуушуулһаа бүридэһэн транспортна бригадануудые энэ жэлдэ үшөө олоор эмхидхэхэ ёһотойбди. Транспортна бригадануудай даалгабарита түсэбөө дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэндэ хүдэлмэрилдэг залуушуулай дунда социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр эрхилхэ комсомолецууд бүхэнэй эгээн түрүүшын уялга мүн.

Мүнөө үбһэ ба таряа хуряалгын түлэг дундаа ябажа байһан үедэ ВЛКСМ-эй айкомуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд болбол сэхэ комсомольско эхин организацинуудта гаража, тэдэнэй хүдэлмэридэ бодото туһаламжа үзүүлхэтэеэ хамта, өөһэдынгөө хүдэлмэринүүдые обор нобшоор ябуулдаг комсомолецуудые эрид шангаар шүүмжэлжэ, түрүүшүүлэй зэргэдэ татаха үүргэтэй. Тиихэтэй хамта энэ шухала хүдэлмэри дээрэ эдибхитэйгээр ябадаг түрүү комсомолецуудай баян дүй дуршэлые бүгэдэниитын хүдэлөөн болгохо тушаа анхаралаа табихань шухала.

Б. СЕМЕНОВ —ВЛКСМ-эй обкомой секретарь.

Ленинградска Резвоостровско бүд нэхэлгын фабрикын бүд нэхэгшэ комсомолка Зубченкова жэлэйнгээ даалгабариие хамагһаа түрүүн дүүргэжэ, 50 мянган метр бүд үйлэдбэрилэн гаргаба.

Я. Яринай фото (ТАСС-эй фотохронико).

ТОКАРЬ РОЗЕНКИНДЫН ТУЙЛАҺАН АМЖАЛТА

Шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшүүлэй республиканска «Хүндэлэлэй Доскада» бэшэгдэһэн судно-заһабарилгын заводой коллектив үдэр ерэхэ тудам ажалай эрхим амжалтануудые туйлажа байна.

Заводой хүдэлмэришэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд август һарынгаа валова продукци гаргалгын түсэб 116 процент, тэрэ тоодо үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ түсэб 566 процент дүүргэбэ.

Энэ заводой эрхим токарь Розенкинд жэлэйнгээ даалгабариие 5 һарын туршада гүйсэдхөө.

Мүн баһа мүрысөөндэ хабаадалсаһан кузнец М. Баклушин гэгшэ һаяхан жэлэйнгээ даалгабарита нормые дүүргэжэ хүдэлмэришэдэй дунда магтаал хүндэтэй болочхой.

И. ОЧИРОВ.

Эрхим модо отолошодые шагнаба

1945—46 оной модо бэлэдхэлгын сезон соо стахановска дүй дуршэлые улам нэбтэрүүлжэ, ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйлаһан «Бурмонголлестрестын» түрүү хүдэлмэришэд СССР-эй ой модоной ажаүйлэдбэриин Министерствын Хүндэлэлэй грамотаар ба «Модоной ажаүйлэдбэриин социалистическэ мүрысөөнэй отличник» гэһэн значогуудаар шагнагдаба.

Бүгэдэ 30 хүн Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан ба отличнигүүдай значегуудые 84 хүн абаһан байна. Тэдэнэй тоодо манай республикын солото модо отологшод М. В. Владимирова, (Шулуутайн леспромхоз), И. Н. Болонев (Хандагатайн мехлеспункт) бии.

Фабрика соогоо түрүүлбэ

Улан-Удын оедолой фабрикын коллектив (директорынь Путилов) август һарынгаа даалгабариие 105,6 процент дүүргэбэ. Эхэнэрэй хубсаһа оедог цех (мастер Думнов) һарынгаа даалгабариие 130 процент дүүргэжэ, фабрика соогоо социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлбэ.

Шэнэ цех

Мяханай комбинат болбол түлигдэһэн шулуу нүүрһэнэй үлэгдэлые цемент, известко болон бусад зүйлнүүдтэй холижо, «шлако-блока» гэжэ кирпиисэ бэлэдхэжэ эхилээ. Энэнь барилгада хэрэглэгдэхэ юм. Цехынь ашаглалгада оруулагдаха ойртоо.

Химическэ аргаар болбосоруулга

Мяханай комбинат малай тархи, тагалсаг, дотор гэдэһэ гэхэ мэтын продуктнуудые химическэ аргаар болбосоруулха бүхы агрегадуудай монтаж гүйсэдөөр ябуулжа эхилээ. Эдэ продуктнуудые хүсэд үйлэдбэрилхын тула бүхы технологическа процесс дүүрэнээр шудалагдаа.

Энэнь хадаа болбосоруулагдажа байгаа серьегой үлэгдэлые үлүүгээр гаргашалха хуушанай аргада орходоо продуктнуудые нилээд ехэ алмалтатайгаар гаргадаг байха ба мүн тэрэшэлэн үйлэдбэриин бүтээсые дээшэлүүлдэг байна.

ТАСС-эй буруушаалга

«Синьвэнбао» гэжэ Шанхайска газетэ СССР-тэ һуралсалай курс мэнэ һаяхан дүүргэһэн 800 хитад летчигууд Хитадтаа бусажа ерээд, мүнөө үедэ Цзямусыдэ ба Яньаньда байна гэһэн мэдээсэл тунхаглаба.

Дээрэ дурсагдаһан мэдээсэл болбол үнэн байдалтай таарангүй бэ... тэнэгээр һанааһаа абажа хэлэһэн зүйл болоно гэжэ мэдүүлхые ТАСС этигэмжэлэгдэбэ.

ҺАРЫН ТҮСЭБ ЯМАРААР ДҮҮРГЭЭБ

Читын областиин гурбадахи мелькомбинадтай мүрысэжэ байһан Улан-Удын мелькомбинат август һарын үйлэдбэриин программые 103 процент дүүргээ.

Тус комбинадай хүдэлмэришэд өөһэд хоорондоо мүрысэжэ хүдэлмэрилһэн байна. Энэ мүрысөөндэ хабаадалсажа ажаллаһан будаа болбосоруулдаг заводой коллективэйхид комбинат соогоо түрүү һуури эзэлэн ябана.

Дээрэ дурсагдаһан заводой коллектив август һарынгаа үйлэдбэриин түсэб 183 процент гүйсэдхэжэ шадаа. Гэбэшье, таряа татадаг цехын хүдэлмэришэд тон муугаар хүдэлмэрилжэ байна.

• • •

БМАССР-эй газартаряалангай Министерствын Улан-Удын машинно тракторна мастерскойн коллектив һүүлэй һарада муугаар хүдэлмэрилжэ уялгата түсэбөө дүүргээгүй байна.

Тус коллективэйхид энэ үнгэрһэн август һарын түсэб 99,7 процент гүйсэдхэһэн байха юм. Мүнөө эхилээд байгаа сентябрь һарын туршада МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд болбол ажалай эмхидхэл ба бүридхэлые һайжаруулжа энэ дээрэ дурсагдаһан дутуу дундануудаа дары усадхажа уялгата түсэбөө дүүргэхын түлөө өөрынгөө коллективэй бүхы хүсөөрэнь элсүүлхэ ёһотой болоно.

• • •

1946 оной июльдэ үйлэдбэриингөө түсэбые эрхим һайн показательтайгаар дүүргэһэнэйнгээ түлөө шэнэ сталинска табанжэлэй түрүүшүүлэй республиканска «Хүндэлэлэй Доскада» бэшэгдэһэн Улан-Удын ликер-архиин завод август һарын үйлэдбэриин түсэб 106,7 процент дүүргэбэ.

• • •

Улан-Удын паровозо-бүтээлгын заводой булад шудхалгын цехын коллективэй дунда социалистическэ мүрысөөн үдэр ерэхэ тудам үргэдэнэ. Мүрысөөндэ оролсогшод ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйлажа, абаһан уялгануудаа арюун нягтаар дүүргэнэд.

Булад хайлуулагша нүхэр Бедников өөрынгөө туһаламжата нүхэртэеэ булад шанажа шэнгэн металл гаргалгаар август һарынгаа үйлэдбэриин даалгабариие 211 процент гүйсэдхэбэ.

«СО» сериин шэнэ паровозой томо томо детальнуудай стержени бэлэдхэлдэ хүдэлмэрилжэ байгаа нүхэр Елена Федоровна Пескова гэгшэ баһа һайн амжалтануудые туйлаһан байна.

Залуушуулай бригада ажалай бүтээсые дээшэлүүлнэ

Сталинска табанжэлэй түсэб дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон Улан-Удын паровозо-бүтээлгын заводой инструментальна цехын слесарьна таһагай комсомольско-залуушуулай бригада залуу бригадир нүхэр Никита Григорьевич Овсянниковай хүтэлбэри доро ажалай үндэр амжалтануудые туйлажа байна.

Энэ бригада үнгэрэгшэ һарын үйлэдбэриин даалгабариие 360 процент дүүргээ. Бригадын эрхим стахановецууд-комсомолецууд нүхэд Смирнов, Костин, Шабаев ба бусад эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулжа зуураа, хүн бүхэн энэ бригадада ерэһэн нэгэ-нэгэ залуу хүдэлмэришэдые слесарна хэрэгтэ һургаһан байна.

Бригадын дунда ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин процессые химдаруулха дурадхалнууд оруулагдадаг. Нүхэр Овсянников өөрөө ядаһунигүй оролдожо, олон тухеэрэлгэ бүтээһэн байгаа. Тиин, эдэ тухеэрэлтые шалгаһан үдэртөө Овсянников болбол ажалай бүтээсые хэдэн дахин дээшэлүүлжэ шадаа.

Л. СОХОЛОВСКИЙ.

Модоурадхуулагшадай ажал

Дээдэ-Удын модо урадхуулгын коллектив (начальнигынь нүхэр Веселов) модо урадхуулжа Онохойн гаваньда асарха түсэбөө сентябрийн эхеэр гүйсэдхэхэбди гэһэн уялга абаад, эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна.

Үдэ голой энэ жэлдэ багашье байбал, тус коллективэйхид ажалай бүтээсые нилээд дээшэлүүлэн абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ эдибхитэйгээр хабаадалсажа эрхимээр ажаллана. Байгша оной августын 20—21-дэ 7 километр модо урадхуулха даалгабаритай байһан аад, 14 километр урадхуулжа, даалгабаряа үлүүлэн дүүргэбэ. Энэ темпээ багашье һуладхангүй ажаллаа һаа, дээрэхи коллективэйхид абаһан уялгаяа үлүүлэн гүйсэдхэхэнь лабтай.

Бригада болон тус-тус хүдэлмэришэдэй өөһэд хоорондын мүрысөөн тэндэ үргэнөөр дэлгэрээ. Мүрысөөндэ оролсожо ажаллаһан нүхэр Томинавай бригадынхид түрүүлжэ ябана. Энэ бригадынхид модо урадхуулгын конторын дамжуулгын Улаан тугые бүхөөр бариһаар. Мүн ажалай бүтээсые 142,3 процент хүртэр дээшэлүүлбэ.

Түрүү стахановец Косарев гэгшэ үдэрэйнгөө даалгабариие 240 процент хүртэр дүүргэжэ, бэшэ нүхэдтөө жэшээ харуулна. Лошкарева, Кравцов гэгшэд үдэрэйнгөө нормые 150—180 процент хүртэр гүйсэдхэнэд.

К. СКВОРЦОВ.

Хэзээ хүдэлмэреэ һайжаруулха юм

Ахын аймагай промкомбинат ашаглалгада ороһоор хэдэн жэл бололобошье, аймагай ажалшадта хэрэглэгдэхэ үргэн хэрэглэлэй эд бараа ба бусад зүйлнүүдые гаргаха түсэб дүүргэдэггүй заншалтай.

Тус предприятиин үйлэдбэриин түсэб саг үргэлжэ дүүргэгдэдэггүйн гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, түүхэй эдлэлые болбосоруулха базые дүүрэн хэрэглэжэ шадаагүй, промкомбинадай хүтэлбэрилэгшэд ажалаа муугаар эмхидхэһэн, ажалай һайн жаяг заршам табяагүй дээрэһээ болоно гэжэ тайлбарилха хэрэгтэй.

Ахын комбинат үнгэрһэн хахад жэлэй турша соо 19 мянган түхэеригэй эд бараа гаргаха түсэбтэй аад. арайхан 2077 түхэеригэй хэмжээндэ эд бараа үгэһэн байха юм. Продукциин шанаршье хангалтатай һайн бэшэ байна.

Тиибэ яабашье, тус комбинадай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд үмсын хэрэгые мартадаггүй, үлүү хаража үбэршэлхэ ушарһаа энэ үе соо 9930 түхэриг салин хүлһэ абаха аад, аяар 12507 түхэриг 18 мүнгэ салин хүлһэнэй түлбэридэ гэжэ абаһан байна.

Теэд энэ комбинат аймагай ажалшадай ургажа байһан эрилтые ямар эд бараагаар хангааб гэжэ асуухатай. Хахад жэл соо хүдэлмэрилһэнэйнгөө һүүлээр 50 паар гутал, ... паар бээлэй, 3 паар оймһо, 399 килограмм һэеы гэхэ мэтэ зүйлнүүдые хэлэшэгүй муу шанартайгаар гаргаһатаяа хамта, тэрэнэйнгээ үнэ сэнгые айхабтар ехээр дээшэлүүлһэн байха юм. Тиимэһээ энэ комбинадай гаргаһан продукциие хэншье абаагүй.

Тус комбинадай гаргаһан зүйлнүүдынь комбинадай цехүүд соо хэгдээгүй, харин аймцентрэй албахаагшадай ба ажаүйлэдбэриин хүдэлмэришэдэй гэр байраар комбинадта хабаадахагүй юрын хүнүүд дээр хэгдэһэн байха юм. Тиимэһээ хэдэн олон паар хубсаһан ба хэдэн олон килограмм түүхэй эдүүдынь энэ тэрэ хүнэй үбэршэлхэ байһаниинь мэдээжэ.

Иимэ байдалые саашадаа тэсэхэмээр бэшэ гэжэ һанаглана. Нютагай ажаүйлэдбэриин Министерство, ВКП(б)-гэй Ахын айком ба аймгайсэдком энэ предприятиин дутуу дундануудые дары усадхажа гэмтэй зэмэтэй хүнүүдые хайра гамгүй элирүүлхэ ёһотой.

А. КОСТЕЕВ.

Табанжэлэй түсэб тухай лекцинүүд

Прибайкальска аймагай культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие эрхилхэ таһагай лекторскэ группын штатна бэшэ лекторнүүд—хүдөөгэй интеллигентнүүд болбол хабар-намарай полевой хүдэлмэринүүдэй үедэ колхознигуудта табанжэлэй түсэб тухай лекцинүүдые уншаһан байна. Энэ хугасаа соо 75 лекцинүүд уншагдаа. Энээндэ 3 мянга гаран хүнүүд хабаадуулагдаһан байна.

Культурын хүдэлмэрилэгшэдэй тоосоото кампани

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи культурно-гэгээрэлэй эмхи-зургаануудай управлени сентябриин 1-һээ 15 хүртэр уншалгын байшангай даагшадай ба хүдөөгэй болон колхозно клубуудые даагшадай тоосоото кампани үнгэргэхэнь. Эдэнэр колхозуудай суглаанууд дээгүүр өөһэдынгөө хүдэлмэри тухай тоосоое хэлэхэ байна.

Энэ кампани хадаа хүдөө нютагуудта культурна хүдэлмэриие һэргээхэ юм. Энэ суглаанууд дээрэ культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай Соведүүдэй шэнэ состав һунгагдаха болоно.

ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД БА КЭНЦЕРТ

Хориин аймагай Тарбагатайн ба Анаагай уншалгын байшангуудай дэргэдэ уран һайханай самодеятельностиин кружок эмхидхэгдэжэ, хабарай хүдэлмэриин үедэ концерт харуулһан байгаа. Тиигээд, мүнөө үбһэ ба таряа хуряалгын хүдэлмэринүүдэй үедэ эдэ уншалгын байшангууд баһа агитбригада эмхидхэжэ, эдэ бригадануудынь дүтэ шадарай колхозуудай бригаданууд дээгүүр концертнүүдые харуулхаһаа гадна, нилээд олон хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн байна.

...УРЯДАЙ ДУНДА ҺУРГУУЛИ ЭМХИДХЭГДЭХЭНЬ

...АССР-эй гэгээрэлэй Министер... хадаа 1946—47 онуудай һурал... жэлһээ эхилэн Улан-Удэ го... Үдын урда бэедэ бу... дунда һургуули эм... ...хэнь. Тус һургуули 5-һаа 10-дахи хүртэр класстай байха. Эндэ 200 һурагшад һураха юм. Гадна, 100 хүнэй байха интернадтай байха байна. Һуралсалынь сентябриин 20-һоо эхилнэ.

Радиоузелнууд ашаглалгада үгтэхэнь

...онской сентябриин багаар Тарбагатайн ...Н. Ангарска 100 вольтно ...радиоузелнууд ашаглалгада оруулаг... Мүн Баргажанай радиоузел ...сентябриин 15-һаа шэнэдхэн байгуу... ...жа эхилхэ юм. Энэ жэлэй эсэс хүртэр бага хүсэтэй радиоузелнууд баран шэнэдхэгдэн байгуулагдаха.

Шэнэдхэн байгуулагдаһан радиоузелнууд хадаа аймагай центртэ дүтын һуурин газарнуудай арад зониие хангаха байна.

Радио ба электричествотэй болохонь

...нгын аймагай Загастайн сомо... Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз ...та Нуурай шахтын радиоузел... дамжуулан радиофикацилагдаа. ...колхозой колхознигуудай гэр-нүүдтэ хамта дээрээ 60 гаран радио точконууд табигдаһан байна.

Тэрээнһээ гадна энэ колхоз шахтын электростанциһаа электричествээр гэрэлтүүлэгдэхэнь.

Агнууриин һайндуранай общество

...ят-Монголой агнууриин һайн... ...ай общество үнгэрэгшэ оной ...эмхидхэгдэһэн байна. Энэ об... ...мүнөө хэдэн зуугаад чле-нүүдтэй болонхой. Тус обществын-хид 1946—47 онуудай агнууриин сезон соо 500 мянган түхэригэй ангай арһа тушааха хэлсээ заготживсырьетой баталба.

500 хүнэй һууритай клуб

...ан-Удын Мяханай комбинадта ...шэнээр барижа эхилээ. Клу... 500 хүнэй һууритай байха юм. Тус клубай барилгада 325 мянган түхэриг табигдаһан байна. 1947 оной сентябрьда клубай барилга дүүргэгдэхээр хараалагдана.

Арадай инструментнүүдэй оркестр

...най урда тээ хүдэлмэрилжэ ...н гүрэнэй Филармониин бурят... ...ой арадай инструментнүүдэй ор... ...шэнээр хүдэлмэрилжэ эхилбэ. ...оркестрые БМАССР-эй искус... габьяата ажал-ябуулгаша И. Л. Рык гэгшэ хүтэлбэрилнэ. Оркестрын составта 45 хуурш ад ба лимбэшэд болон бусад хабаадуулагданхай. Һаяар Бурят-Монголой композиторнуудай зохёолнуудые үзэлгэ үнгэргэгдэхэнь.

Буудалгын мүрысөөндэ бэлэдхэл

...нын аймагай осоавиахимай ...изаци республиканска буудал... мүрысөөндэ һайнаар бэлэдхэжэ ... Мүнөө 20 хүнһөө бүридэһэн команда эмхидхээ. Тус мүры... ...осоавиахимай Центральна Сове... ...бадахи шатын дипломоор ...даһан, буудалгын габьяата ... Белобородов гэгшэ хүтэлбэ...

Команда болбол өөһэд хоорондоо социалистическэ мүрысөөнэй хэлсээ баталаад, мүнөө буудалгада практическа бэлэдхэл хэжэ байна. Энэ буудалгада нүхэд Жемьяков, Дондуков, Намжилов ба бусад эрхим жэшээ харуулна. Эдэнэр тудажа болохо 50 очкоһоо 40—45-ые туданад. Команда хадаа түрүү һуури эзэлхэбди гэһэн уялга абаа.

Оборонно хэрэгые шудалагшадай курс

...ан-Удэ городой Улаан Хэрээ... обществоор эмхидхэгдэһэн ...ада һурагшад курсаа һаяар ...хэнь. Курсантнууд Полуяно... Медведева, Новикова, Хлебода... Волошинская ба Бобровнико... ...гшэд шалгалтада эрхим сэг... абабад.

Тэдэнэр арюун сэбэрэй талаар минимумые үзэжэ гарахаһаа гадна, агаарай дайнһаа хамгаалалга тухай һуралсалда онсо анхаралаа табижа һурана. Мүнөө эдэнэр арад зониие агаарай дайнһаа хамгаалгада амжалтатайгаар бэлэдхэжэ шадаха болоо.

ПВХО-гэй инструкторнууд

...нын аймагай Романовска сель... ...эй хүсэдбэшэ дунда һургуулиин ...ук Чувашев гэгшэ зунай ама... ...н үеда һурагшадай дунда оборонно-ниитын хүдэлмэри һайнаар ябуулаа. ПВХО-гэй кружогой программые эрхимээр дүүргэгшэ ПВХО-гэй младша инструкторнууд гэжэ нэрэтэй болобо.

Львовско областиин Куликовско районой Жовтанцы гэжэ ехэхэн тосхондо мэнэ һая болтор тэндэхи зондо медицинскэ туһаламжые фельдшер үзүүлжэ байһан юм. Мүнөө тэндэ амбулатори нээгдэжэ врач, медсестра, фельдшэр болон санитар хүдэлмэрилдэг болоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Врач П.Д. Костенко гэгшэ таряашан эхэнэр Анна Круть гэгшын үхибүүе үзэжэ байна. Б. Васютинскиин фото (ТАСС-эй фотохронико).

ҺОНИРХОЛТОЙ КОНЦЕРТ ХАРУУЛБА

Ленинэй Орденто гүрэнэй Бурят-Монголой хүгжэмтэ драмын театрын концертнэ бригада һаяхан Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой клуб соо ехэ һонирхолтой концерт харуулба.

Энэ концертын программада хабаадагшад театрын солистнууд Андронова, Хобарков, баледэй солистнар Жигжитова, Бадмаев, Тангасова, Доржиев ба бусад ород, украинска ба бурят арадай дуунуудые ба танцануудые ехэ һайнаар наадаба.

Аккордион дээрэ нүхэр Корнильцев тон һайнаар арадай дуунуудые наадажа үгэбэ.

Энэ концертые колхозой 200 гаран колхознигууд хараба.

Л. РИНЧИНО.

Колхозно-совхозно театрынхид Усть-Ордагай национальна округта

Республиканска колхозно-совхозно театрын коллектив Иркутска областиин Усть-Ордагай национальна округой аймагуудаар ябажа концерт харуулхаа гараба.

Эдэнэр БМАССР-эй габьяата артист Вампиловай зохеоһон «Нэгэтэ үдэшэ» ба артист Тапхановай зохеоһон «Гэмтэй» гэһэн зүжэгүүдые харуулха байна. Мүн БМАССР-эй габьяата артист Гениновэй зохеоһон «Адуушан» гэжэ кукольно зүжэг табиха юм. Тэрээнһээ гадна бурят ба ород дуунуудые дуулаха ба танцануудые харуулха байна.

Концерт харуулба

Түнхэнэй аймагай центртэхи колхознигууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшад Японие илаһанай һайн дэрэй баярай суглаае сентябриин 2-ой үдэшэ үнгэргөө. Эндэ суглараг-шадта Ленинэй орденто Бурят-Монголой гүрэнэй хүгжэмтэ драмын театрын артистнар Балдаков, Гергесова, Линхобоев, Петрова ба бусад һонирхолтой концерт харуулба.

Шатарай турнир

Һаяхан кумысолечебница (Дээдэ Березовко) шатарай турнир үнгэргэгдэбэ. Энэ турнирта 3-дахи категориин шатаршад Лодоев ба Гергенов гэгшэд 10,5 очкотой болож о, 1 ба 2-дохи һуури хубаан абаба. 5-дахи категориин шатаршан Сандаков гурбадахи һуури эзэлээ.

„Б. М. Үнэн“газетын материалаар хэмжээ абтаба

„Сэлэнгэдэ культурно-гэгэрэлэй хүдэлмэри ябуулагданагүй“

Сэлэнгэдэ культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулагданагүй» гэһэн статья манай газетын энэ оной августын 14-эй номерто гараһан байгаа. Сэлэнгын аймагай центрын социалистическэ культурын байшан муугаар хүдэлмэрилнэ, аймгүйсэдкомой дэргэдэхи культурно-гэгээрэлэй таһаг тэрээниие даагша нүхэр Улаханова колхозуудай уншалгын байшангуудта обор һула туһаламжа үзүүлдэг байһан тухай бэшэгдэһэн юм.

Тэрэ статья соо хэлэгдэһэн зүйлнүүд тон зүб байжа, нүхэр Улаханова культурно-гэгээрэлэй таһагые даагшын тушаалһаа сүлөөлэгдэжэ, нүхэр Додиной орондо аймагай центрдэхи социалистическэ культурын байшангай директор Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадагша нүхэр Цыренов томилогдобо. Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри хүдөө нютагуудаар һайжаруулха тухай бодото хэмжээ абтажа байна гэжэ ВКП(б)-гэй Сэлэнгын айком мэдээсэнэ.

Фельетоной орондо

„АННА БАСАГАНАЙ ААША“

Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи «Маслопромой» таһагые даагша Анна Смылова гэгшэ залуу наһатай, шииираг бэстэй хүн юм. «Энэ колхоз шадар намһаа ехэ ноен үгы, нарһанһаа бүдүүн модон үгы» гэжэ ганса һанаандаа һанадаг байлтай. Теэд зосоогоо һанаһанаа газаашань бултайлгажа, хүндэ хэлэжэ, хэнээшье мэдэхээр, ябадаг бэшэ ааб даа, ямар тиимэ тэнэг хүн һэн гү. Могойн эрээн газаагаа, хүнэй эреэн зосоогоо» гэжэ тэрээнэй зосоо юуншье байһыень бү мэдэе.

Зарим хүнүүдэй һанаан соогоо шадалаараа нюужа хабшажа байһан юумэнэйнь үзүүр шэгшэгүүд аяг аашынь забһараар, ажал хэрэгэйнь забһараар халтад гэбэл бултайлдажа, шохойлдожо гарадаг еһо бии. Энэ еһо Анна Смыловае тойрожо гараагүй..

Хойшоо, хүдэлмэридөө яаралтай колхознигууд Смыловагай үргэһэндөө садажа, һуняажа тэниижэ хаһаад гарахадань, һүеэ тушааха гэжэ газаань хүлеэжэ, үглөөнэй үдэ наран болтор үйрэжэ шалаха, сухалаа хүрэхэдөө тамхяа дээрэ дээрэһээнь татажа, иишэ тиишээ дэмы дэмы гэшхэлжэ байдаг; хүлеэлгэгшэнь гаража ерэн гэхэдээ, дурандаа унтаһан хадаа амгалан тэнюун байхань аабза гэһэншни, харин үргэһым һамшаабат гэһэндэл айхабтар ууртай, үһөөшье заһангүй, халаадаашье үмдэнгүй гаража ерээд, хүлеэжэ байһан колхознигуудые зандарха, бадашаха, дээрэлхэхэнь урдаа байба.

Һү ба тоһо тушаажа абахадаа уурлажа тунтаганажа байжа, асарһан эзэдтэнь шэгнүүрэй хэмжээ харуулангүй абадаг, һүнэй тоһолигые мүртэй шалгахагүй, шалгаа болоходоо процентыень ехэ бага болгодог, тоо бүридхэлые өөрынгөө һанаашаар хэжэ, нюдэ бүрэлхэ,—иимэ зантай. Тоһо, һү болбосоруулдаг таһагруунь шагаабал, сошомоор һалан муухай, Смыловагай тала танилнууд хэрэгтэй, хэрэггүйшье һаа, орожо, гаража, субажал байдаг, тоһоной айраг машинадаһан һүндэ Смылова өөрынгөө дураар сэн табидаг, тиигээд һайн һанаһан хүнүүдтээ үнэ хямдаар гү, али миинишье хүнэг хүнэгөөр үгэжэл байдаг.

Ж. ЦЫБАНОВ, Ш. НИМБУЕВ.

Анхаралаа табинагүй

Улан-Удын Мелькомбинат (директорынь нүхэр Виноградов) манай республикын ажаүйлэдбэриин томохон предприятинуудай нэгэн болохо юм. Энэ комбинадта хэдэн зуугаад хүдэлмэришэд ба албахаагшад хүдэлмэрилжэ байдаг. Энэ коллективтэ культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри эрхимээр табигдаһан баймаар шэнги аад, үнэндөө ямаршье хүдэлмэри ябуулагданагүй.

Клубые даагша нүхэр Васильев хүдэлмэришэд ба албахаагшадай культурна эрилтые хангахын тула ямаршье хүдэлмэри эмхидхэжэ шадаагүй.

Хүдэлмэришэдэй уран һайханай самодеятельность эмхидхэгдээгүй байха юм. Тиимэһээ мелькомбинадайхид хүдэлмэришэд ба албахаагшадай хүгжэмэй ба хореографическа искусствын харалгын бэлэдхэл огто ябуулаагүй, таһалдуулба гэхэдэ ямаршье алдуу болохогүй.

Гадна клубынь үбэлдэ бэлэдхэгдээгүй. Гэбэл, заһабари хэгдээгүй, сонхынь шэл эбдэрхэй, хүйтэн нойтон байха юм. Мүн түлеэн бэлэдхэгдээгүй байна.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие һайжаруулхын тулада клубые даагшада заводой дирекциин ба завкомой зүгһөө ямаршье туһаламжа үзүүлдэггүй байхань тон гайхалтай.

Г. Данзанов.

Эзэн бэшээр хандана

Сэлэнгын аймагай 18 партсъездын нэрэмжэтэ колхоз хоёр дабхар клубай һайн байшантай юм. Теэд, энэ клубта ямаршье культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри хэгдэнэгүй. Энэ клубай сонхо үүдэниинь эбдэрхэй, хэдэн үе соо хаалтатай байхаһаа гадна, тэрэ байшангые заһабарилга хэгдэнэгүй.

Колхозой залуушуул үбэлэй үеын дүтэлжэ байһан тула тэрэ үедэ өөрынгөө сүлөөтэй сагые хаана культурнаар үнгэргэхэ тухай һанаагаа зободог болоһон байна. Тиимэһээ колхозой хүтэлбэрилэгшэд хадаа клубаа үбэлэй үеын хүдэлмэридэ бэлэдхэхэ тухай шухала хэмжээ дары сагта абаха еһотой.

А. ТАРСКИЙ.

Харгы табилга

Хандагайтын мехолеспункт болбол энэ жэлдэ 5 километр утатай нарин энтэй түмэр харгы табиха түсэбтэй байгаа, тиигээд, мүнөө энэ харгыгаа 8 километр хүргэхэнь дүтэлөө. Эндэ харгы барилгын мастер Енеевичын бригада һайнаар хүдэлмэрилнэ. Тэрэ нормоо үдэр бүхэндэ 150-200 процент гүйсэдхэнэ.

КОЛХОЗОЙ ТАРЯАЛАН ДЭЭРЭ

...ҮГЛӨӨНЭЙ УЛААН НАРАНААР

...эн талын үглөөнэй сэлмэг ...ые комбайнын агрегадай хүн... ...һэн дуунай һэреэдэг болоһон ...хүдэлмэ сэнгэлиг халуун ...хүдэлмэриин түлэг хаһа...

—Сайхан үглөөгүүр, Дармахай— ... залуухан хүбүүнэй ...хоолой ...үүдэнэй ...дуулдана. Дар... ...үни бодоод, кузница тээ... ошоһыень тэрэ хүбүүн хараһан ... Теэд, зореонто «...Дарма... гэжэ дуугарһаниинь дэмы ...бэшэ. хүдэлмэридөө гарахаар ...болоод, хэниинешьеб хүлеэһэ... ...өө ойлгоодүй байһан сэлсэ... улаахан хасартай сэбэрхэн ба... ...үүдэндэ бултагад гэжэ бии ...од орхино.

—Сайн,—гэжэ гүбэнөөд. залуу ...улагад гэбэ.

...басаган зүг татажа богоһо ...зогсоод, газаашаашье, до... ...ошье орохо мүрөө оложо ...байба.

...тракторист ба комбайнер—хүбүүн ...хоерой иигэжэ байхые ху... ...шье нюдөөрөө хараад абаһан ...ушар үдхыень ойлгожо яда... ...бэшэ. Юрэ эли бэзэ: хүбүү... ...тракторист, басаганиинь—ком... ...р. Трактористнь комбайнероо ...улхэ гэжэ ерээд халажа яда... ...байһаниинышье ойлгосотой. ...ористмни эсээд лэ унташоо ..., ошожо һэрюулээ һаа яаха ..., нүхэдни наала хараха юм ...» гэжэ комбайнер басага... ...шидэжэ ядажа байһан гэжэ ...ье эли.

...залуу нүхэлэй досоохинень ... яахамнайб, байгаал юм аабза. Хөөрэлдэхыень шагнагты даа:

—Би үни бодооб, шамда ошохо һанаатай байгаал би,—гээд басаганиинь нюдөө хадагална.

—Тракторынь комбайнаяа татажа ябадаг юм бэзэ, хойноо шагтагаалаад ябагша бэшэ аал би,—гээд хүбүүниинь зүрхэ орожо энеэнэ.

—бидэ хоерой бэе бээ таталсаха ээлтэйл юм ааб даа, харин хоердохи бригадын хойно шагтагалдашоод ябаагүй һаа һайн һэн...—гэнэ нүгөөдэнь.

Энэ үедэ наранай туяа тэдэ хоерой шарай гэрэлтүүлбэ. Колхознигууд хойно хойноһоон һубаралдан нэжээд—хошоодоороо, бүлэг бүлэгөөрөө таряалан дээрэ гарана. Хажуурша үбгэд ута-ута, гуулин мүнгэн гааһануудаа шуурд байса һорожо хөөрэлдэһөөр, томоотой бодолготойгоор алхалалдана. Жаткада оруулһан моритой үхибүүд хангиржэнгир хатарганад. Горючи тээһэн Цэдэбэй баабай, орооһо шэгнэдэг Норбо-весовщик—бултадаа өөһэд—өөһэдынгөө һуурида.

Таряахуряалгын хүдэлмэри иигэжэ халажа эхилээд, бусалан бурьялана. Мүрысөөнэй долгин таряанай долгинтой урилдана, оньһо хүсэеэ һорилдоно...

2. ВОРОШИЛОВАЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗ

Илька гол эгсэ нахигар эрье тохойнуудаа иишэ тиишэнь хотируулһаар, өөрынгөө тогтошогүй дошхон тунгалаг уһые яаралгүй аад, забда-залигүйгөөр нидхэрэн урадхуулжа байна. «Илькамнай багашье һаа, элбэг уһатай юм» гэжэ иишхэ зон эртэ урданһаа нааша хэлсэдэг зантай һэн.

Энэ голой эрье хүбөө зайжа тараһан айлнуудһаа бүридэһэн Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз Занграйн аймаг соо түрүүшүүлэй зэргэдэ тогтонин байдаг. «Манай колхоз багашье һаа арбин сомор юм» гэжэ колхознигууд хэлсэдэг. Тиигэжэ хөөрэлдэдэгынь буруу бэшэ. Анханда арбаад хореод үрхэтэй айлһаа бүридэһэн аад, жэлһээ жэлдэ урган хүгжэжэ ерэһэн энэ колхоз дайнай үе соо Эхэ орондоо нилээд ехэ юумэ оруулһан алдартай юм. Малайнгаа тоо толгойе, ашаг шэмэ үгэлгыень улам улам ехэ болгоһон, үндэр ба тогтууритай ургаса туйлахын түлөө бага бэшэ оролдолго гаргаһан, болбосон культурна байдал һуудалтай болохын хойноһоо тэмсэжэ ерэһэниинь элитэ.

Дайн сэрэгэй бэрхэшээлнүүдые дараан нугалжа гараһан энэ колхозой ажахынь арбин зузаанаар нэмэжэ, ажал хүдэлмэринь—хурдан ульгамаар ябана.

Мүнөө жэлдэ газарай хэды хуурай байгаашье һаань, ефремовскэ ажалай методээр яһала һайн ургаса туйлажа шадаа. Уһанайнь газарһаа ургажа нэбшыһэн хүлхэ ехэ тарян тобир томо колосоо тонголзуулан, амар мэндээр долгилон эбхэрнэ.

... Мүнөөхи хоер хүбүүн басаган хоероймнай комбайнова агрегат хүсэд халуун соогоо хүдэлжэ ябана. Холоһоо харахада тооһо бушхаад, долги хаха эсхэжэ уһа сэсэргэн шуумайжа ябаһан далайн ехэ пароход шэнги үзэгдэнэ.

Хүнхинэһэн дууниинь хүгжэмэй аялга шэнги жэнхинээд эдир хоолойн ирагуу дуун зэдэлнэ:

Тала майлынгаа тарян дээрэ
Табанхан жэлэйнгээ түсэб табия.
Трактор машинын нюрган дээрэ
Танхайлхан Цэдэбээ шэлэн табия.
Колхоз талынгаа тарян дээрэ
Хурданхан мүрысөө түсэб табия
Комбайн машинын нюрган дээрэ
Комсомол Цэдэбээ шэлэн табия...

Энэ огсом ба удхата дуунай аялга сооһоо социалистическэ мүрысөөнэй сог зали бадарна, үдэрэй даалгабариин дүүргэлтэ зуун тээшээ даамгайгаар ошоно. Энэ эрш этэ ба илалтата дуунай аялга сооһоо алтан тарян автомашинын кузов соо дүүрэжэ, гүрэнэй бэлэдхэлэй газар тээшэ урдан ошоно, Илька голой тунгалаг уһан шэнгеэр томо-томоороо илгаран шулхарна. Энэ ирагуу ба һайхан дуунай аялга сооһоо артелиин ажахы арбин болоно, залуушуулай зан абари, инаг дуран гэрэлтэнэ.

Энэ дууе комсомол Цэдэбэй комбайнова агрегат дуулана. Колхоз соогоо түрүү һуури эзэлээд, хуряалга дээрэ амжалта түгэлдэр ябаһан энэ агрегадай сталинска табанжэлэй агууехэ түсэбые алдаршуулан дуулажа ябаһаниинь илангаяа магтаалтай.

3. ШЭНЭ ТАРЯА—ГҮРЭНДӨӨ

Комбайнын бункер хүшан шарахан таряагаар дүүрэбэ. Иигээд байхадаа комбайн сэдьхэлээ дүүрэһэн хүн шэнги байна еһотой. Хэдэн моритой хүбүүд хойно-хойноһоон үрьдэлдэн ерэжэ, корбонуудаа дүүргээд, амбаар тээшээ яарана. Норбо весовщик дары түргэн шэгнэнэ. Таряа сэбэрлэхэ бригада забда залигүй, триерэй хажууда эршэтэй ажаллана.

Арилгаһан шэнэхэн таряанай шэгнүүр гаража, хоншуухан амтаар ханхилхань хамар сорьено.

Мүнөөдэр колхозой түрүүлэгшэ Цыбикжаб Аяндуев өөрөө бэлэдхэлэй Заиграйн пункт ошожо түрүүшын 20 центнер эрхим таряа гүрэндөө тушааба.

Түрүүшын таряа гүрэндөө шэлэжэ тушааһан колхознигуудай сэдьхэл баяраар бадаран байгаа һэн.

4. АГИТАТОР ПОЛЕВОЙ СТАН ДЭЭРЭ

Хүн бүхэндэ танил, колхозник бүхэндэ хани болоһон полевой вагончик. Тэрээн дотор мүнөө үдэшэ юрэ бусын байдалтай: өөхэн дэн яларжа, газетэ журналнууд дэлгэгдэнэ.

Үдэрэй ажал амжалтатай үнгэржэ, үдэшын сайлалган болобо. Колхозой агитатор мүнөө комбайнова агрегат дээрэ ерэжэ, үдэрэй ажалай дүнгүүдые гаргаба.

Хоёрдохи бригадаяа хоер дахин илаһан манай комбайнова агрегат үдэрэйнгөө шанга ажалай үрэ дүнгые дуулажа бүри баясаба.

—Эдэ тракторист комбайнер хоёр най хаанашье илалтатай амжалтатай болошоо юм байна,—гэлдэжэ тэндэ байгшад жүтөөрхэһэн хэбэртэй энеэлдэнэ.

Колхозой агитатор газетын материал уншажа, бүгэдые һонирхуулана:

«Владимир Ильичын нэрэмжэтэ Москвагай завод дээрэ өөрөө ябадаг түрүүшын советскэ комбайн бүтээгдэбэ...

Энэ шэнэ комбайн мүнөөнэй комбайнһаа юугээрээ илгаатай юм гэхэдэ, тэрэнь өөртөө тодхоогдоһон моторой хүсөөр ябадаг байна. Тэрэ комбайн ямаршье харгыгаар түргэн ябажа шададаг. Хүдэлжэ ябахадаа час соо 1,6 километрһээ—6 километр хүртэр, харгыгаар миин ябахадаа—10,5—һаа 15 километр хүртэр ябадаг юм. Үргэн тээшэ 4 метр абадаг хадуууртай. Өөрөө ябадаг тэрэ комбайн нэгэ час соо 1,5—2 гектарай таряа хуряаха шадалтай. Бункерынь тонно хахад таряа багтаадаг аад, 25—30 минутын хугасаа соо дүүрэдэг.

Шэнэ комбайные гурбан хүнэй орондо нэгэ хүн ябуулдаг байха юм.»

Үнэн хэрэг болоһон үльгэр шэнги энэ хөөрөө дуулаһан манай хоёр залуу нүхэдэй эльгэ зүрхэн хайлана. «Энэ гайхамшаг комбайн манайшье эндэ удахагүй ерэхэ даа» гэжэ һанаад орхиходоо досоонь уужам болоно еһотой...

Оройхоншье болобо ха. Залуу хоерой үшөөл ниилээдүй байһан зүрхыень галта хубилгаан нюдэр эмнин байжа бэе бэетэйнь дүтэлүүлхые оролдоһон мэтэ одо мэшэд ониб—аниб гэлдэнэ.

Һүниин хабхараар гэр—гэртээ бусаһан үбгэн залуу колхознигуудай дундаһаа арбаад хонгёо хоолойнууд аялга нэгэдэн жэргэнэ:

Түхэреэн Илькымнай баруун-хойгуур
Түбхинэн арбижаа манай колхоз,
Табанхан жэлэйнгээ түсэб таблад
Таряандаа мүрысөө манай нүхэд...

Илька гол амарнаб гэжэ тогтохо бэшэ хадаа тогтошогүй дошхон тунгалаг уһаяа мүнөөхил шэгээрээ нидхэржэл байна. Энээнһээ удхатай—Илькын эрьедэ түбхинэн арбижаһан Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой ажахы амарангүйгөөр арбижан хүгжэжэ байна.

Цэдэн ГАЛСАНОВ.

Илька, августын 24.

Парижска Амгалан тайбанай конференци дээр

Репарацинууд тухай асуудалай шиидхэлгые түбэгтэй болгохо ба таһалдуулха гэһэн үшөө нэгэ һэдэлгэ бүрүү һүрэбэ

ПАРИЖ, сентябриин 2. (ТАСС-эй тусхай корр). Британска дүрбэн доминионууд болохо—австралийска, канадска, урда-африканска ба шэнэ-зеландска делегацинуудай зүгһөө Советскэ Союзда Румыниин ба Италиин түлэхэ репарацие таһалдуулха гэһэн һэдэлгэнь хүсэд хүмэрин унаһан байна. Амгалан тайбанай конференциин комиссинуудта эб найрамдалай договорнуудай проектнүүдэй статьянууд һайшаагдаба, тэрэнэй ёһоор СССР-тэ репараци түлэхэ суммые тодорхойлон гаргаһан ба ямар юумэр эдэ репарацинуудай түлэгдэхэ байһыень зааба.

Зүгөөр, нэгэ асуудалда унаһан австралийска делегаци өөрынгөө алдууриие тэрэ доронь бусааха гэһэн һэдэлгэ гаргаба. Тэрэ хадаа Италида хамаатай репарационно комиссие бии болохо тухай дурадхалые дахяад оруулба, тиихэ зуураа тэрэнэй дурадхалынь бүри ехэ худхангяар хэлэгдээ. Тэрэ репарационно комисси гээшэ Италиин правительствын хэрэг хэрэгээ бэе дээрээ даажа абаха ёһотой гэһэн шэнгээр австралийска делегаци дурадхаба. Хэды шэнээн ба ямар эд товар Советскэ Союзда үгтэхэ ёһотой байһан тухай Италиин правительство болон СССР-эй правительство өөһэд хоорондоо хэлсээ баталха бэшэ, харин СССР-эй правительство ба тэрэ... репарационно комисси· гэдэгэй хоорондо хэлсэгдэхэ ёһотой гэжэ австралийска делегациин дурадхаһан заһабари хэлэнэ.

Иимэ болошогүй дурадхал оруулаад байхадань, Советскэ Союзай делегациин болон бусад олон делегацинуудай зүгһөө эрид шанга сохилто үгтэбэ. Теэд австралийска делегаци хадаа энээние зүбшэн хэлсэжэ һэн гэжэ үсэд нэтэрүүгээр эрибэ. Энээн дээрэһээ боложо, Италида хамаатай экономическа асуудалнууд тушаа комисси буляалдаата хэлсээние дахяад хэлэхын тулада бүхэли заседаниинаа гэжэ баатай болоо.

Эгээн түрүүн Советскэ Союзай делегациин түлөөлэгшэ Вышинский үгэ абаһан байна. Австралийска делегациин оруулһан шэнэ дурадхалай али тухай болдологгүй ба удхагүй байһыень Вышинский өөрынгөө тоб хурса үгэнүүдээр эли болгожо харуулба.

А. Я. Вышинскиин хэлэһэн үгэ

Би болбол Италитай хэгдэхэ эб найрамдалай договорой проектын 64-дэхи статьягай 3-дахи пунктда хабаадаха австралийска заһабарин тухай нэгэ хэдэн үгэ хэлэхэмни. Хэды шэнээн ямар эд товар репарацин түлэбэридэ үгтэхэ ёһотой байһан тухай СССР-эй правительство ба Итальянска правительствын хоорондо зүбшэн хэлсэгдэхэ ёһотой юм гэжэ энэ пункт соо хэлэгдэһэн байгаа. Теэд австралийска заһабари хадаа советскэ правительство болон Италиин хоорондо хэлсэн баталагдаха ёһотой гэһэн үгые советскэ правительство болон репарационно комиссиин хоорондо хэлсэн баталагдаха юм гэһэн үгэнүүдээр һэлгэхые дурадхана.

Иигэжэ хэлэһэн тушаань гайхажа байһанаа далдалжа шадахагүй байнаб. Би болбол ямар заһабари оруулагдаһан тухай хэдэн дахин хаража үзэжэ ба австралийска делегатай энэ хэлэһэн юумые һанажа байхадаа, ямар нэгэн алдуу эндүү гарана бэшэ гээшэ гү гэжэ бодоһон байгааб. Мүнөөшье тиигэжэ һанаһан зандаа байһан хадаа, австралийска делегат хэлэһэн үгэмни алдуутай байба, илаһан ба илагдаһан оронуудай хоорондо репарационно асуудалнуудта тогтоогдохо ёһотой харилсаанай ерээдүйн түлэблэлгые хазайлгахань гээд хэлэхэ бэзэ гэжэ хүлеэнэб.

Нээрээшье энээнэй урда тээ түүхэ домог соо эгээ иимэ байһан юм, репараци түлүүлхэ ябадал хадаа боложо болохотой нэгэдэлэй үндэһэ дээрэ хэглэдэг байһан юм, илагшань эрилтэ табяад илагдагшань тэрэниие дүүргэдэг байгаа; илагшань илагдагшадаа мэдээжэ уялгануудые тохожо өөһэдынгөө эрилтэнүүдые табихадань илагдагшань тэрэниие дүүргэхээр хүлеэн абадаг ба тэрэнэй түлөө харюусалгатай байдаг бэлэй. Илагша ба илагдагшын хоорондохи энэ асуудалда ондоо харилсаан гэжэ байжа шадахагүй. Илагша гүрэн ба илагдагша гүрэнэй хоорондохи харилсаанай үндэһэ һуури болохо энэ ушар хадаа, алишье талануудай хоорондохи хэлсээндэ орохо байнабшуу. Үри нэхэгшэ ба үри түлэгшэ, илагша ба илагдагша гэжэ хоер тала бии юм, тэдэнэй нэгэ таланьн нүгөөдынгөө урда дүүргэхэ уялгануудые абажа, өөһэд хоорондоо хэлсээ баталха ёһотой байна. Үри нэхэгшэ гээшэ нэгэ гү, али хэдэн олон байгаашье һаань, тэрэнь юристдэ проблемэ болохогүй байнабшуу. Энэ хадаа эрхэ хуули гээшые һаяхан шудалжа эхилһэн нэгэдэхи курсын студентдэ проблемэ боложо болохо бэзэ.

Версальска договорые жэшээ болгожо хараад үзэе, Советскэ Союз гээшэ версальска договорые зохёожо бэлдэхэдэ ба гарнуудаа табихадань хабаадалсаагүй юм. Тиимэ хадаа, тэрэнэй түлөө харюусахагүй байна. Версальска договор гээшэ репарационно комиссие эмхидхэхэ гэжэ хараалһан байгаа. Энэ асуудалда версальска договорой хэдэн статьянууд (231, 232 ба бусад) зорюулагданхай байһыень һанана аабзат· Мүнөө сагай хэрэгтэ сэгнэлтэ үгэхын тулада ба манай ерээдүйн байдалые тодорхойлохын тулада, зарим нэгэн материалнуудые энэ үнгэрһэн юумэ сооһоо абаха гэжэ эдэ документнүүдые дурсанабди. Дэлхэйн түрүүшын дайнай һүүлээр байгуулагдаһан репарационно комиссида илаһан оронуудай түлөөлэгшэд оролсоһон байгаа. Илаһан гүрэнүүдэй түлөөлэгшэ болохо—энэ комиссиин урда илагдагша орон—Германи хадаа репарационно уялганууд дүүргэхэ уялгануудые түлөө харюусалгатай байгаа һэн.

Версальска договорто хабсаруулагдаһан дүрбэдэхи дурадхал соо Германиин абаһан тодорхой уялганууд тоолоогдожо хэлэгдэнэ. Илагша оронуудта аванс болгожо, Германиин ямар эд товарнуудые үгэхэ байһан тухай нэрлэжэ хэлэһэнь 6-дахи параграф соо хаража шадаха байнабди. Жэшээнь Германи болбол дүрбэдэхи хүсэндэе оройноһоо һүүлээр, гурбан һарын турша соо Францускэ правительстводо тусгаар тоотой адуу мал үгэхэ байһан тухай хэлэгдэнэ гэбэл: 5 мянган азарга, 300 мянган үнеэ, 2 мянган сар, 90 мянган һаамхай үнеэ, 100 мянган хони гэхэ мэтэ. Зүгөөр бельгийскэ правительство энээнһээ үсөөн мал абаха ёһотой байһан юм. Теэд эдэ бүгэдэ хадаа репараци түлэхын түлөө үгтэхэ байба, тэрээн тухай тон тодорхойгоор хэлэгдэнэ. Хэдэн миллион тонно шулуун нүүрһэ үгэхэ тухай табадахи хабсаргалта соо хэлэгдэбэ; шэрэ будаг тухай зургаадахи хабсаргалта соо хэлэгдэнэ. Репарационно комисси болбол диилдэһэн орон болохо—Германиин бэе дээрээ договороор даажа абаһан тодорхой уялгануудые дүүргэхын түлөө ажаглан хаража байха ушартай болоо.

Дэлхэйн түрүүшын дайнай һүүлээр тиимэ байһан юм. Тиихэдэ илагша оронууд репарационно комисситай ямаршье хэлсээ баталаагүй ба баталжашье шадахагүй байгаа, ушарынь хадаа, тиимэ юумэ гээшэ угта бүтэхэгүй байба гэжэ хэлэһэнэй хэрэг бии гээшэ аал? Тиихэ зуура, эгээ иимэ бүтэхэгүй юумые австралийска делегаци мүнөө конференцидэ дурадхадаг зантай болобо.

Тиин мүнөө ямар байгдана гээшэб? Энээн тушаа бидэнэр яһала ехэ дүй дүршэлтэй болообди. Жэшээнь, Советскэ Союз ба Румыниин, Венгриин ба Финляндиин хоорондохи репарационно харилсаануудай талаар үльгэр жэшээнүүдые абаад үзэе. Советскэ Союз болон Румыниин хоорондо, мүн Советскэ Союз болон Венгриин хоорондо, Советскэ Союз болон Финляндиин хоорондо хэды шэнээн ямар эд товар үгтэхэ тухай ямар сэнтэй байха тухай, ямар болзортой ба гуримтай байха тухай өөһэд хоорондоо тааража үгэеэ нэгэдэһэн хэлсээнүүд баталагданхай. Эдэ хэлсээнүүдэй ёһоор, Румыни, Венгри болон Финлянди хадаа өөһэд дээрээ тусгаар уялгануудые даажа абаба; тиигэһэн бэеэрээ тэдэнэр эдэ уялгануудаа шударгуу дүүргэжэ байна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Илагша гүрэн болохо Советскэ Союз ба илагдагша оронууд болохо Румыни, Венгри, Финляндиин хоорондо хуулита харилсаан иимээр зохёогдонхой.

Энээн тухай иимэ дэлгэрэнгыгээр хэлэжэ байһанаймни түлөө хүлисэхые гуйха байнаб, теэд би иигэжэ хэлэхэ уялгатай байнаб, ушарань хадаа, австралийска дурадхал гээшэ хамаг бүхы юумые хүлөөрэнь өөдэ харуулжа хүмэрюулэн унагаанабшуу. Репарационно хэрэгтэ бии болоод байһан дүй дүршэлые хэрэглэхын оронд, мүнөө шэнээр гараад байһан харгылжа ябахын оронд австралийска делегаци ороймоошье бүтээгүй, тон хорото түсэб ба дурадхалнуудые һанаанһаа абажа хэлэнэ. Советскэ Союз ба Италиин хоорондо бэшэ, харин Советскэ Союз ба репарационно комиссиин хоорондо баталагдаха ёһотой болоно гэһэн тиимэ заһабарие договорой проект соо оруулхые бидэнэй дурадхана. Ондоогоор хэлэхэдэ, репараци түлэхын түлөө Итали бэшэ, итальянска правительство бэшэ, харин репарационно комисси харюусаха ёһотой болоно гээшэ. Советскэ Союз хадаа өөрынгөө эрилтэнүүдые Италида бэшэ, харин репарационно комиссида табиха болоно. Советскэ Союз хадаа түлэгдэхэ үрине Италиһаа ба итальянска правительствоһоо нэхэхэ бэшэ, харин репарационно комиссиһаа нэхэхэ ушартай болоно. Иигэжэ яагаад болохо гээшэб? Итальянска правительство хадаа энэ харюусалгые репарационно комиссида дам тохоод, өөрынгөө харюусалгаһаа арсажа шадахагүй. Хэрбээ репарационно комисси гээшэ бии болоодшье байгаа юм һаань, энэ хадаа тусгаар асуудал, тэрээн тухай советскэ һанал бодолые би тусхайлан хэлэхэ гэжэ оролдохо байнаб—австралийска делегациин хэлэһэн шэнги тиимэ зорилгонууд репарационно комиссиин уялгануудта яабашье орохогүй байна. Репараци түлүүлхые эрижэ ба нэхэжэ байһан илагшадай үмэнэ репарационно комисси бэшэ, харин Итали харюусаха ёһотой байнабшуу!

Австралийска делегадай дурадхалаар репарационно комисси гээшэ дүрбэн агууехэ державануудай болон мүн энээние һонирхоһон бусад гурбан оронуудай түлөөлэгшэдһөө бүридхэжэ ёһотой болоно. Тиихэдээ юун болоноб гэхэдэ: репараци түлүүлхые нэхэжэ байһан гүрэнүүд репарационно комисситай гэхэ гү, али өөрынгөө гүрэнэй түлөөлэгшэтэй хэлсээ баталха ушартай болоно. Тиихэдэ итальянска правительство гээшэ юун хэрэгтэй байха юм? Ямар хүн түлэхэ юм гээшэб? Италиин уялгануудые хэн алин гээшэб? Италиин харюусалга хаана гээшэб? Австралийска дурадхалай энээндэ харюусажа шадахагүй байһан хадань, тэрэ дурадхал ямаршье болдологүй хоротой дурадхал гээшэ гэжэ ойлгоходо таараха юм.

Австралийска делегациин оруулһан энэ дурадхалые болюулжа Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй зохёолдоһон дурадхалые абаха хэрэгтэй гэжэ дурадхажа байнаб гээд Вышинский мэдүүлбэ.

Удаа тээнь үгэ хэлэһэн Белоруссиин түлөөлэгшэ Фесько гэгшэ бүхы комисинуудые өөһэдынгөө дурадхалнуудаар даража, нормальна хүдэлмэриие саг үргэлжэ һаатуулжа байһан австралийска делегациин болошогүй тактика тухай асуудал табиба. Австралийска заһабаринуудые зүбшэн хэлсэхын тулада бүхы сагайнгаа орой хахадыень гээнэбди,—гээд Фесько хэлэнэ. —Тэдэ дурадхалнуудайнгаа абтахагүй болоходонь Австралиин түлөөлэгшэд өөһэдынгөө уймар заһабаринуудые абхуулха һанаатай дахин дахин һэдэлгэ гаргана. Австралийска делегациин оруулһан дурадхалые бэелүүлхэ юм болоо һаа, репарационно комиссиин зүгһөө Италиин дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархаха бүдүүлиг ябадал гараха байна, энэ дурадхалһаа арсаха хэрэгтэй габэ.

Канадска делегациин ахир толюур маневр

Канадска делегациин түлөөлэгшэ болбол хэды шэнээн ба ямар эд товар түлэхыень Итали ба СССР-эй өөһэд хоорондоо хэлсээ хэжэ тодорхойлхо байһан тухай Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй табиһан дурадхал гээшэ Атлантическа Хартида зүрюу байна гэжэ хэлэбэ.

Теэд мүнөөхи Канадын түлөөлэгшын урдаа бариһан Атлантическа Хартиин дүрбэдэхи статья гээшэ илагша ба илагдагша оронуудай хоорондохи харилсаанууд тухай бэшэ, харин союзна ба нэгэдэмэл нацануудай хоорондохи харилсаанууд тухай хэлэһэн байха юм.

Хоёрдохео үгэ хэлэһэн Вышинский болбол канадска делегадай ахир толюур арга мэхые элирүүлбэ. Тэрэ хадаа Атлантическа Хартиие урдаа бариһан канадска делегадай хэлээшэнь оройдоошье үндэһэгүй байна гэжэ зааба. Энэ Хартиин дүрбэдэхи статья соо юун гэжэ хэлэгдэһэн байнаб гэхэдэ, бусад гүрэнүүдтэй хэлсээ баталһан дээрэһээ ондоо гүрэн гарза гайда орохо ёһогүй гэһэн байгаа.

Эгээ энээн тухай эб найрамдалай договорой проектын 64-дэхи статьягай гурбадахи пункт соо эли тодоор хэлэгдэһэн байна, гээд Вышинский зааба.

Дам саашаа Вышинский болбол репараци түлэхын хойноһоо ажаглан хаража байха комиссие бии болгохо тухай австралийска делегациин дурадхалые энээнэй урда тээ комиссиин болюулһан тухай һануулжа хэлэнэ. Энэ дурадхал нэгэн дуугаар шахуу буруушаагдаа һэн. «Хэрбээ тиихэдэ буруу гэгдээд тэрэ проектын абтаагүй байһан хойнонь, энэ мүнөө хэлэгдэһэн бүри ехэ худханги, тон хоротой ба огто абажа боломоор бэшэ проектые манай комисси үгэ дуугүйгөөр буруушааха бэзэ гэжэ найданаб —гээд Вышинский хэлэһэн байна.

Саашаа зүбшэн хэлсэлгын болоходонь австралийска делегациин дурадхал оройдоошье дэмжэгдээгүй байба. Тиихэдэнь австралийска делегациин түлөөлэгшэ репарационно комиссие бии болгохо тухай дурадхалые энээнэй хойто тээ табиха эрхэтэй байхаб гээд яаража хэлэбэ. Тиин австралийска делегациин дурадхал голосовани дээрэ табигдажа, диилэнхи олонхиин дуугаар буруушаагдаа.

Энээнэй һүүлээр комисси болбол репарацинууд тухай асуудал тушаа итальянска делегациин һанал дуулаха гурим тухай, мүн тэрэшэлэн Италяар репараци түлүүлхэ эрилтэнүүдые табижа байһан тэдэ оронуудай делегациин һанал дуулаха гурим тухай асуудалые зүбшэн хэлсэбэ.

Болгарида хамаатай политическэ ба территориальна асуудалнууд тушаа комиссиин заседани, мүн Венгри ба Румынида хамаатай политическэ болон территориальна асуудалнууд тушаа комиссинуудай нэгэдэмэл заседанинууд мүнөө үдэр болобо. Болгариин ба Румыниин гүрэнэй хилые тодорхойлһон эб найрамдалай договорнуудай статьянууд тухай асуудал тушаа болгарска ба румынска делегацинуудай һанал бодолые эндэ дуулаһан байха юм.

Италида хамаатай экономическа асуудалнууд тушаа комисси СССР-тэ түлэгдэхэ репарацинуудые дүүрэн һайшааба

ПАРИЖ, сентябриин 3. (ТАСС-эй тусхай корр.) Сентябриин 3-да Италида хамаатай экономическа заседаниин һүүл багта СССР-тэ түлэгдэхэ Италиин репараци тухай эб найрамдалай договор соохи бүлэг голосовани дээрэ табигдажа, нэгэн дуугаар һайшаагдан баталагдаба.

Комисси болбол тус статья соохи нэгэшье үзэгынь хубилгангүйгөөр Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй дурадхаһан тэрэ хэбээрынь абаһан байха юм.

Зүгөөр Советскэ Союзда түлэгдэхэ репарацинууд тухай асуудалые зүбшэн хэлсэһэн энэ комиссиин һүүлшын заседани хадаа Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй дурадхаһан репарацинууд тухай бүлэгэй текстые бишыханаароше һаань хубилгаха ба муудуулха гэһэн һэдэлгэ гарангүйгөөр үнгэрбэгүй. Энээн тушаа бразильска делегаци добтолжо ороо. Советскэ Союзай түлөөлэгшэ Вышинский болбол Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэриин проектые буруушаажа хэлэһэн делегадуудай хүтэлбэри болгоһон бодото ушар шалтагааниие элирүүлэн һануулжа үгэ хэлэбэ.

Удаа тээнь үгэ хэлэһэн Белоруссиин түлөөлэгшэ хадаа бразильска заһабариие мүн лэ буруушаажа үгэ хэлээд, СССР ба Италиин хоёр талаһаан хэлсээ хэхэдэнь бусад гүрэнүүдэй аша туһань заашье хаһагдахагүй гэжэ тэмдэглэһэн байгаа.

Бразилиин түлөөлэгшэ өөрынгөө заһабариие абхуулха гэжэ баадхаба. Тиихэдэнь тус заһабари голосовани дээрэ табигдаад, олонхиин дуугаар буруушаагдажа орхигдобо.

Румынида хамаатай политическэ ба территориальна асуудалнууд тушаа комиссида

Парижска конференциин комиссинуудай нэгэшье заседани хадаа эб найрамдалай договорой проектнүүд тушаа австралийска заһабариие хэлсэнгүйгөөр үнгэрнэгүй гэжэ энээнэй урда тээ тэмдэглэгдэһэн байгаа. Жэшээнь, Румынида хамаатай политическэ ба территориальна асуудалнууд тушаа комиссида австралийска делегаци преамбулые зүбшэн хэлсэхэдээ буруушаагдаһан заһабариие мүнөөдэр дахяад оруулһан байха юм.

Мүнөө болоходо тус делегаци болбол эб найрамдалай договорой гурбадахи статья—хүнэй эрхэ тухай зүбшэн хэлсэжэ байхада, өөрынгөө заһабариие оруулһан байгаа. Австралийска делегаци энэ худханги заһабари соогоо юушье нэмээгүй ба юушье хороогоогүй байнабшуу. Теэд комиссиин членүүд өөрынгөө дурадхалые бусаажа абахаар Австралиин түлөөлэгшэдэ ойлгуулхын тулада үшөө час хахад сагаа гээхэ ушартай болобо.

Автсралийска заһабариие буруушаажа, Советскэ Союзай, Америкын Холбоото Штадуудай, Украинын, Франциин ба Белоруссиин түлөөлэгшэд үгэ хэлэһэн байна. Эгээ энээнэй һүүлээр, австралийска делегат заһабаримни бүтэхэгүй болобо гэжэ мэдэхэдээ, тэрэниие бусаажа абаба.

Румынитай хэгдэхэ эб найрамдалай договорой гурбадахи статья хадаа Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй дура... тэрэ шэгээрынь 11 голосоор ...лагдан абтаба.

Теэд, Великобританиин т... шэ Джебе гэгшэ гэнтэ үгэ х... еврейскэ организацинууд ха... дань дайсан байһан оронууд... рей зоной эрхые аршалан ха... ха тухай гуйһан меморан... дамжуулан үгэбэ гэжэ мэдэ... байна. Зүгөөр, Великобритани... легадай дурадхал соо еврей... хай оройдоошье хэлэгдээгүй... гадаадын гүрэнэй хүнүүдэй хамгаалха тухай удха ба... миил юрэ хэлэгдэһэн байха ю...

Советскэ делегат Богомолов... бол Великобританиин деле... яаралтайгаар зохеогдоһон ба... гээр үгтөөгүй дурадхалые ш... бэ.

Түрүүлэгшэ Барановский б... Великобританиин түлөөлэгшэ... дүрын дүрим заабариие эбдэж... заһабари оруулба гээд т... зүбшэн хэлсэлгэдэ табяагүй...

Дам саашаа комисси болб... найрамдалай договорой про... зүбшэн хэлсэжэ, Гадаадын ...гүүдэй Министрнүүдэй Совед... радхаһан тэрэ хэбээрынь 4–... тьянуудые нэгэн дуугаар ба... абаһан байна.

Югославска делегат Беблерын хэлэһэн үг...

ПАРИЖ, сентябриин 3. (ТАСС-эй тусхай корр.) Италида хамаатай политическэ ба территориальна асуудалнууд тушаа комисси мүнөөдэр югославска делегат Беблер гэгшын хэлэһэн үгые дуулаба.

—Манай конференциин хаража үзэхэ еһотой үлэмжэ шухала асуудалнуудай нэгэниинь болохо тиимэ шухала асуудал зүбшэн хэлсэжэ үсэгэлдэр эхилээбди гээд Беблер өөрынгөө үгые захалба. Союзна гүрэнүүдэй нэгэн болохо, Югославиин хуулита эрхые тоохо дурагүй ба үсэгэлдэр агрессор байһан Италиие дэмжэһэн тэдэ хүнүүд энэ асуудалые түбэгтэй бэрхэ болгоно гээшэ.

Үсэгэлдэр Бономиин хэлэһэн итальянска хуулита ушар баримтанууд хадаа агрессивнэ һанал бодолоор нэбтэрэнхэй. Итальянска түлөөлэгшэд итало-югославска хилэ тухай асуудалда олониитэ гээшэ энэ ушар байдалые мэдэхэгүй юм гэжэ һанаад, өөһэдынгөө бодомжолгонуудые зохеоһон байха юм.

Юлийска Крайнын улад зон сүлөөтэ ажабайдалтай болохын түлөө хэдэн 100 жэл соо тэмсэл хэжэ байгаа юм. Юлийска Крайные Италитай нэгэдүүлһэнэйнь һүүлээр, энэ тэмсэл улам үргэлжэлүүлэгдэжэ байгаа. Өөрынгөө газар нютагые сүлөөлэхын түлөө тэмсэһэн хүнүүд итальянска шовинистнүүд ба полицейскэнүүдээр буудагдажа, Триестын үйлсэдэ ба Юлийска Крайна дотор нилээд олоор алуулаа һэн.

Теэд мүнөө болоходо итальянска түлөөлэгшэд Юлийскэ Крайна ба Триест тухай асуудалнуудые Италиин өөрынь ажа амидаралынь хамаадаха шухала асуудал шэнгээр табижа харуулха һанаатай. Югославска правительствын түлөөлэгшэд болбол үргэрэгшэ оной сентябрь һарада Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведтэ итало-югославска хилэ тухай өөрынгөө дурадхалые оруулһан юм. Энэ дурадхал хадаа этническэ территориие хоёр тээшэнь хубааһан тон зүб линитэй тудаһан байна. Теэд югославска дурадхал болбол Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй гурбан членүүдэй зүгһөө үсэд нэтэрүү оппозицитай ушарһан байгаа.

Югослави гээшэ эб найрамдалда угаа дуратай байна. Тэрэ хадаа эб найрамдалай һанал бодол дээрэһээ Министрнүүдэй Соведээр табигдаһан һанамжада дүтэрхы болгоохын тулада, тусгаар условитойгоор... естые интернационализацилха... зүбшөөһэн байгаа. Тэрэ хадаа итало-югославска хилын шэнэ... дурадхана. Зүгөөр энэ лини... Югославиие хүндэ хүшэр гэ... оруулха юм. Юндэб гэхэдэ Ит... хилэ соо словенскэ хэлэн... хөөрэлдэдэг аяар 45 мянган... үлэхэ байнабшуу. Тиибэшье э... рамдалда дуратай байһан... Югослави энэ линиие абахаа... шөөһэн байха юм.

Югославитай нэгэдэхые... байһан Юлийскэ Крайнын ди... олонхи зон хадаа: «Манай... заяаниие шиидхэхэ байһан... шэхэ дулии юм аал, тэдэнэй... хэлэнь шулуун юм аал? Т... яахадаа бидэнэй хэлэхые д... гүй, яахадаа ойлгоногүй... —гэһэн асуудал табина. Г...нууд, таанар мүнөө харюу... болоот! —гээд, югославска... өөрынгөө үгые дүүргэбэ.

Комиссиин түрүүлэгшэ... лянд (Урда Афр... союз) хадаа фра... ка хэлэн дээрэ хэлэгдэһэн... рын үгэ конференциин хүдэл... ябуулха нүгөөдэ хоер хэлэн... оршуулагдахагүй, юндэб гэхэ... рэнэй оршуулгые делегадууд... шэгээр үгтэхэ байна гэжэ... соносхоһон байна. Иигэжэ х... дэнь Беблер тон зүбөөр а... байгаа.

Советскэ делегациин т... Вышинский тэрэниие дэ... байна. Конференци дээрэ х... реэ ябуулха 3 хэлэн абтаһа... һан тухай һануулаад, тиимэ... рынь югославска түлөөлэгшын... һэн үгые юундэ иигээд... юм гээд Вышинский асууна... дурадхал гээшэ югославска... циин хуулита эрхые дайрана... лавска делегадай хэлэһэн... ойлгонгүйгөөр итало-югославск... лэ тухай асуудалые комисси... нүүд хайшан гээд зүбшэн х... байна гээшэб—гэбэ. Түрүү... болбол өөрынгөө дурадхалые... гэнь бусаажа абаха ушартай... жо, комисси өөрынгөө хүдэлм... хуушан хэбээрээ үргэлжэл... байна.

Харюусалгата редактор
Ц. Д. ДАМДИНЖА...

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ. Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. редактора —23; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной и комсомольской жизн... сельского хозяйства—3-23 (2 зв.); культуры и быта, промышленности и транспорта—4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв.); об'явлений—2-64 (2 зв.).

Н—00693. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. тираж 10...